

Érmelléki ... 1374-1933

AZ ÉRMELLÉKI REF. EGYHÁZMEGYE

**1933 évi április hó 6 nap-
ján Székelyhidon tartott**

Rendes közgyűlésének Jegyzőkönyve.

ÖSSZEÁLLITOTTA:
OROSZ LAJOS
EGYH. M. FŐJEGYZŐ.

**AZ EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADVÁNYA**

1933

Tip. Beck Valea lui Mihai 1933.

**AZ ÉRMELLÉKI
REF. EGYHÁZMEGYE**

**1933 évi április hó 6 nap-
ján Székelyhidon tartott**

**Rendes közgyűlésének
Jegyzőkönyve.**

ÖSSZEÁLLITOTTA:
OROSZ LAJOS
EGYH. M. FŐJEGYZŐ.

**AZ EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADVÁNYA**

1933

Az Érmelléki Református Egyházmegye

1933 évi április 6.-napján Székelyhidon tartott

K Ö Z G Y Ü L É S É N

Jelen voltak:

a) VÉGH JÓZSEF esperes és **PAPSZASZ LAJOS**
gondnok elnöklete alatt.

b.) tanácsbírák:

LELKÉSZIEK:

Hegedűs Albert

Jakab József

Kalmár István

Szabó Zoltán

Takács Zsigmond

VILÁGIAK:

Dr. Gulácsi Sándor

Kozma Lajos

c) tisztviselők:

Orosz Lajos lelkészi főjegyző

Egei István lelkészi aljegyző

d) tanító képviselők:

Szántó Béla

Tóth Zsigmond

e) az egyházak képviselői:

1.) Albis:

Apátkeresztur:

Asszonyására: Bakos József lelkész, Oláh Béla gond.

Bályok: Kalmár István lelkész

5.) Berettyószéplak:

- Bihardiószeg: Fias Kálmán lelkész Szántó Béla tan képv.
 Biharfélegyháza: Egei István lelkész
 Biharvajda:
 Csokaly: Borbély Sándor lelkész, Szabó József gond.
 10) Érábrány: Debreczeni László lelkész
 Éradony: Laczák Dezső lelkész
 Érbogyoszló:
 Érkeserű: Orosz Lajos lelkész, Szatmári Károly gondnok
 Érköbölkut: Varga Béla lelkész
 15.) Érmihályfalva Végh J lelkész esperes Tóth Zs. tanító képv.
 Érolaszi: Dajka István lelkész, Csajka Lajos gondnok
 Érsemjén: Szatmári Károly lelkész
 Értarcsa: Molnár József lelkész
 Gálospetri: Takács Zsigmond lelkész
 20.) Hegyközszentimre: Ludmán Lajos lelkész
 Hegyközszentmiklós: **Sillye G. I. Borsos J. g. szabó R. presb.**
 Kiskerekí: Lengyel Pál lelkész
 Kóly-Nagykágya: Dibáczy József I. Szücs László g.
 Magyarkecz: Kulcsár Dezső lelkész
 25) Margitta:
 Micske: Füzessy Géza lelkész
 Monospetri:
 Ottomány: Cs. Nagy Dániel I. Bakó Sándor gondnok
 Piskolt Szabó Lajos lelkész Simon Ferencz gondnok
 30.) Poklostelek:
 Szalacs: Hegedüs Albert lelkész
 Székelyhid: Szabó Zoltán I. Csomafay Sándor f. g.
 Szentjobb: Sallai Lajos lelkész
 Tóti Kovács Lajos lelkész
 35.) Vedresábrány: Boruzs Lajos lelkész
Elmaradásukat igazolták: Benis Elemér, Kiss Lajos Dr. Kotzö
Jenő világi tanácsbírák és **Saja Sándor albisi, Csuka**
Ferencz apátkereszturi, **Jakab József** érbogyoszlói, **Balogh**
Ferencz margittai, **Kiss Sándor** poklosteleki lelkészek.
Üresedésben volt: A berettyószéplaki és biharvajdai lel-
 készi állás.

1 szám. VÉGH JÓZSEF esperes a gyűlést megelőzőleg így imádkozott:

Szívünkben s lelkünkben a legmélyebb hálával borulunk le előtted, sorsunknak szabados ura, Istene, édes jó Atyánk, alantós költő királynak éneke s imája zendül meg ajkunkon, a rügyfakasztó tavasz elején: „Ha a Te lelkedett kibocsátod, megújulnak mindenek és megújítod a földnek színét“ !!

Megújult a föld, fehér hótakaróját a tavasz remény zöld pázsit köntöse váltotta fel. A tél néma csendje után, mozgás élénkség a természetben. Az első emberpár felett kimondott átok „véres verejtékkel egyed a te kenyeredet“ életfenntartó munkára hívja, kötelezi a por gyermekét!! A tél munkátlan napjaiban pihenő szerszámok mind előkerültek, a kapa pengése hallik mindenfelé, az eke vigan fut a mezőn s hasítja rendre a barázdákat a tavaszi magvak befogadásáráll

A természeti világ tavaszi ébredését, valáserkölcsi világunk megújulása nem követi nyomon! Itt már a fásultság, a nem-törődömség, a közöny, teljes lethárgiája ül a lelkeken. !! Ha megújítottad lelked által a természeti világnak képét, Atyánk Istenünk, miért hagyod a gyarlóság, a bűn iszapjában elmerülni, lelki életünk hánykódó csolnokát. ? A kétségbe-esett tanítványokkal imádkozva kérünk: „Tarts meg uram bennünket, mert elvesztünk“ !!

Reszket, inog a föld lábaink alatt, titkos láthatatlan erő veti ki sarkaiból, virágzó városok összedőlt épületeinek roncsai alatt a lakosok százezrei pusztulnak el. A világháboru borzalmaj után, mit sem okulva, talán még egy újabb világokat elseprő ítélet végrehajtásán törí fejét az elvakult világ!!

Atyánk édes Istenünk, kiálsd oda az önmagában elbizakodott emberiségnek, „elég, netovább.“ Állítsd meg a lejtőn mélyen önvesztére tör ! Nyítsd ki szemeit, hogy mindenekre elégséges hatalmad mellett, a maga törpeségét lássa meg, ismerje be!! Zugd oda fülébe, hogy egy intésedre, ha Te akarsz, az egész világ alkotmánya felborul, semmiségbe vész! Mond meg neki, hogy sok égbekiáltó bűneit eddig csak egyetlen Fiad a Jézus Krisztus véérért bocsátodttad meg neki, de Atyai türelmedet végletekig próbára tenni nem engeded.!!

Láthatatlan országod, anyaszent egyházad szerény munkásai, a vett megbizatus alapjánállunk ma is csatasorba, a

Krisztus zászlója alatt, hogy Tőled, az apai házból eltévedt tékozló gyermekeidet visszavigyük, hogy egyházalkotmányunk, épületének megrongált falait kijavítgassuk, a gyűlölet, szeretetlenség, a tudatlanság s rosszakarat okozta sebeket bekötözzessük, a néma de jogos sóhajtásokat felfogjuk, a méltán hulló könnyeket letörülgessük, általában mindenkinek igazságot szolgáltatassunk, az emberiség egymást megemésztő nagyhatalmi örjöngése helyett hirdessük a Te mindenek felett uralkodó nagyhatalmat. **Midőn** most építő munkánk kezdetén ezekért imádkozunk, egyben arra kérünk édes jó Atyánk, hogy most midőn lelkedet kibocsátva megújítottad a földnek színét, erkölcsi világunkra is hozz rügyfakasztó tavaszt, hogy a felpattanó rügyek, a lelki megújulásnak is hozzák meg majd epedve várt nemes gyümölcseit. **Amen**

2 szám. Alkotó tagok számbavétele, igazolások, megalakulás.

Lelkészi főjegyző a jelenlevő alkotó tagokat számbaveszi, igazoló leveleket felolvassa, illetőleg bejelenti s ezek szerint esperes a közgyűlést 42 igazolt taggal megalakultnak és határozatképesnek jelenti ki.

3 szám. Főgondnoknak részvétnyilvánítás.

Esperes meleg szavakkal köszöni meg Papszász Lajos főgondnoknak, hogy nagy gyászában is szeretettel gondol egyházmegyénk bajaival s két testvére közeli halála feletti nagy bánatában a közgyűlés nevében igaz részvétét fejezi ki s közgyűlés részvétnének méltó megmutatása és megosztása céljából a tanácskozást 1 percre felfüggeszti.

4 szám. (Utólag beterjesztett): Ottományi, érábrányi ügyek, missiói jelentés tárgysorozatba való felvétele.

Esperes kéri a közgyűlést, hogy Ottomány iskola építési ügyét, Érábrány harangvételi ajándékról szóló jegyzőkönyvének tárgyalását és a missiói jelentést vegye fel a tárgysorozatba.

Közgyűlés a felsorolt ügyekre a sürgősséget kimondja s jelen közgyűlés tárgysorozatába való felvételét elrendeli.

5 szám. Gondnoki megnyitó.

Ezután Pappszász Lajos gondnok mond mindenkit megható, nehéz helyzetünket ecsetelő, Isten kegyelmét, felemeltetést hirdető, szép, lebilincselő beszédet s miután gondnokká történt újbóli megválasztásáért bizalmat megköszöni, a gyűlést megnyitja.

6 szám. Tisztujtó szavazatok ismertetése.

Lelkészi főjegyző felolvassa az egyházmegyei tisztikarra beadott szavazatok febonásokor felvett szavazóbontó bizottsági jegyzőkönyvet.

JEGYZŐKÖNYV

felvétellett az érmelléki református egyházmegye 1932 április 20-án tartott közgyűlése által kiküldött szavazatbontó bizottságnak 1932 augusztus hó 4-én. Érmihályfalván, az esperesi hivatalban tartott ülésében.

Jelen voltak Végh József esperes elnökle alatt Takács Zsigmond, Molnár József, Orosz Lajos bizottsági tagok, utóbbi ugyis, mint jegyző.

Bizottság számba véve a beérkezett szavazatokat, megállapítja, hogy a 34 egyházból beérkezett összesen 36 kifogástalan, a törvényes alakiságoknak megfelelő szavazat, mit egyenként felbontván, a bizottság által megállapított, hogy

esperesnek	36 szavazattal	egyhangulag	Végh József
egyház megyei g	nak 36	" "	Pappszász Lajos
" " l. főjegyzőnek	23	" "	Orosz Lajos
" " al "	24	" "	Egei István
" v. fő "	23	" "	Váradí Mihály
" " al "	34	" "	Farkas Loránd
" " l. t. biráknak	30	" "	Hegedüs Albert
" " "	36	" egyhangulag	Jakab József
" " "	33	" "	Kalmár István
" " "	32	" "	Szabó Zoltán
" " "	35	" "	Takács Zsigmond
" " világi "	36	" egyhangulag	Bónis Elemér
" " " "	35	" "	Dr. Gulácsi Sándor
" " " "	31	" "	Kiss Lajos
" " " "	36	" egyhangulag	Kozma Lajos
" " " "	36	" "	Dr. Kotzó Jenő

választottak meg.

Szavazatot nyertek rajtuk kívül: Laczák Dezső 5, Cs Nagy Dániel 2, Lengyel Pál, Orosz Lajos, Balogh Ferencz, Varga Béla, Szabó Lajos, Boruzs Lajos, Csóka Lajos 1-1 szavazatot, a világiak közül Kántor Péter 3, Biró Sándor, Tóth Zsigmond, Kiss Miklos 1-1 szavazatot. A többi tisztviselő állásokra is többen kaptak különböző számú szavazatot.

Tanító képviselőül megválasztott	35 szavazattal	Kántor Péter
" " "	34	" Szántó Béla
" " "	34	" Kovács Lajos
" " "	21	" Tóth Zsigmond

Rajuk kívül szavazatot nyertek: Csóka Lajos 17, Kósa Károly 2, Kemecsei György 1 szavazatot.

Ermihályfalva, 1932. április 20.

VÉGH JÓZSEF

esperes, mint bizottsági elnök.

TAKÁCS ZSIGMOND

MOLNÁR JÓZSEF

bizottsági tagok.

OROSZ LAJOS

bizottsági jegyző.

Közgyűlés a választás eredményét örömmel és megnyugvással veszi tudomásul, mert e nehéz, egyházunk létét megpróbáló mindent felforgató időkben az egyházmegye kormányát a régi, tapasztalatban és vezetésben megőrededett, hithűségben, egyházunk és mindnyájunk iránti szeretben kipróbált kezekbe tehetette le.

A megválasztottakat szeretettel köszönti, köztük az újakat: Kalmár István, Hegedüs Albert lelkeszi, Kiss Lajos világi tanácsbírákat, Orosz Lajos egyházi fő s Egey István egyházi aljegyzőt a hivatali eskü letévésére felhívja.

Egyben sajnálattal véve tudomásul, hogy az újonnan választott világi főjegyző: Váradi Mihály szentjebbi János midőn hálasan megköszöni a gyülekezetek rá irányuló bizalmát, gazdasági nagy elfoglaltságára való tekintettel tiszttségéről lemond, . . . a főjegyző állás betöltésére (s a mennyiben a helyzet úgy kívánja.) az aljegyzői állás betöltésére is) a szavazást elrendeli.

7 szám. Új tisztviselők eskütétele, világi fő és aljegyző választás elrendelése.

Az új tisztviselők esperes kezébe a hivatali esküt leteszik, s esperes üdvözlő szavaira válaszolva, magukat hűséges, szeretetből fakadó munkára kötelezik el.

Ezután a közgyűlés az egyházmegyei világi fő és aljegyzői állásra szavazást elrendeli.

8 szám Esperesi jelentés az egyházmegye vallás- erkölcsi állapotáról

ESPERESI JELENTÉS

az érmelléki ref. egyházmegye vallás-erkölcsi állapotáról,
az 1932 évben fellvett egyházlátogatási jegyzőkönyvek
alapján összeállítva.

Mielőtt jelentésem részletes ismertetésére térnék s köszönetemet fejezném ki a velem együtt működő s megbízás alapján külön látogatási küldöttséget alkotó egyházi és világi tanácsbíró s dékán uraknak, ezt megelőzőleg nem mulaszthatom el legmélyebb hálámat felyezni ki Főtiszteletű és Méltóságos *Sulyok István* püspök urral szemben, ki az 1932. év folyamán is, - dacára alig felmérhető hivatalos elfoglaltságának, előrehaladott életkorának, - egyházmegyénk 8 kis egyházát, - Asszonyvásárát, Apátkereszturt, Érabrányt, Érbogyoszlót, Ottományt, Értarcsát, Gálospetrit, Ersemjént, szerencsételte főpásztori látogatásával. A fogadtatás külsőségeiben megnyilvánuló szokásos formáit, - bár kijövetelét megelőzőleg küldött értesítésében teljesen mellőzni kérte, - a lelkekből feltörő bensőséges ünneplést nem némithatta el! Utjábann ott ahová érkezett a szemekből a fogadtatás boldogságának könnye permetezett alá, ahonnan távozott, ott a lelkek megújulásának hálás megtapasztalása rakta lábai elé a feledhetetlen napoknak emlékére a szívek láthatatlan virágaiból font emlék koszorút. ! ! —

Diadal menetében állandóan kísérője volt egyházmegyei gondnok ur s esperes, 5 napon keresztül Bónis Elemér tanácsbíró ur! Boldog meglepéssel jelenthetem, hogy kisebb, leginkább szegénység okozta hiányok s mulasztásoktól eltekintve, sikerült kiérdemelnünk magas elismerését. — Az egyes egyházak, melyeket emberemlékezet óta ref. püspök nem látogatott meg, most aranykönyveikben örökítették meg a reájuk nézve feledhetetlenül nevezetes nap emlékét, — én tisztelettel kérem a Nagytiszteletű s Méltóságos közgyűlést, hogy fentnevezett egyházainkat közvetlenül érintő, de közvetve egész egyházmegyénk vallás-erkölcsi életét nemesítő főpásztori látogatás tényét, egyházmegyénk jegyzőkönyvének lapjain is örökítsük meg s hálás köszönetünket egy jegyzőkönyvi kivonatban tolmácsoljuk a Főtiszteletű Püspök Ur előtt s kérjük a mindenható jó Istent, hogy drága életét tartsa meg még nagyon soká s engedje reménylenünk azt a szerencsét, hogy egyházmegyénknek általa még eddig meg nem látogatott 5 egyháza is, minél hamarabb üdvözölhesse szerény falai között szeretve tisztelet Főpásztort.

8. számhoz határozati javaslat.

Főtiszteletű Püspök Urunknak 8 egyházunkban végzett főpásztori látogatásáért és az azzal járó felemelő, serkentő hatását egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyve külön lapján mond szívből jövő köszönetet.

Midőn hálával s elismeréssel adózik azért, hogy hivatalának sok baját- gondját félre téve, öreg korának lenyűgöző terheivel nem törődve, hivatalának lelki hasznait is érezte nevezett gyülekezeteinkkel, kérjük Istent, hogy nekünk drága életét soká nagyon soká tartsa meg. jó egészségben s erőben. Őt pedig arra kérjük, hogy többi egyházunkat is minél e öbb látogassa meg s részeltesse apostoli szíve áldást hintő, jóra buzdító melegében.

Egyben elrendeli közgyűlésünk, hogy Főtiszt, Püspök Urnak ezen jegyzőkönyvi kivonatunk s kérésünk megküldessék.

I. Egyházak belélete.

1, Híveinknek átlag 30-55° látogatja nagy ünnepeken a templomot (a múlt évinél 5°-al több) Vasárnap d. e. 20-40° d. u. 15-20° 2-3° hétköznapi reggel, d. u. nincs sehol Isten tisztelet.

2, Istenigéje Vasárnap d. e. minden egyházban prédikáltatott

3, Vasárnap d. u. 25 egyházban kátémagyarázat.

4, 7 egyházban biblia magyarázat, 3 helyen imádság.

5, Hétköznapi istentisztelet ma már minden helyen van imával a vett jelentések szerint adventben, s bőjti hetekben 23 egyházban bibliamagyarázatot is tartanak. —

6, Gyermekek isteni tiszteletet 9 helyen tartottak 63 esetben

7, Az iskolás gyermekek III-VII, oszt. növendékei minden reggel részt vesznek az isteni-tiszteleteken.

8, Vasárnapi iskola 3 egyházat kivéve minden helyen van.

Ez a három hely is a mostani látogatás alkalmával fegyelmi büntetés terhe alatt el lett kötelezve annak még ez évben való bevezetésére

9, Konfirmációra 24 helyen lelkesz, 11 helyen lelkesz felügyelete mellett a tanítók készítik elő a gyermekeket, — kiknek további gondozása, bibliai körök feladata.

10, Bibliakör van 25 egyházban, leányegylet 20 egyházban.

11, Nőszövetség 31 egyházban működik (alakulásban van 4).

12, 24 egyházban van énekkar. Ünnepeken, temetéseken, egyh. s iskolai ünnepeken szerepel, ahol nincs, ott a tanító képesség hiánya az ok. Az összes tagok száma: 638.

13, A családoknál végzett lelkészi, tanítói, s presbiteri látogatások számát, a nagy általánosságban mozgó jelentések miatt nem jelezhetem.

14, 3 gyülekezetünkben volt házi istentisztelet, 2 helyen jelen volt a lelkész, egy helyen nem volt tudomása róla.

15, Iratterjesztés van minden egyházban; 24 helyen lelkész, 7 helyen tanító által vezetve. — Elkelt 21 teljes biblia 304 ujszövetség, 471 zsoltár, 738 naptár, 382 néplap.

16, Ref népkönyvtár van 14 helyen.

17, Az egyházak a szegények segélyezését csaknem minden helyen a nőszövetség hatás körében utalták. — (Fetnött szegényeknek 21,462 lei, gyermekeknek 17,000 lei összesen 38,462 lei érték lett kifizetve.

18, Külső jótékonyásra 19,643 leit fordítottak az egyházak saját pénztárjok útján, a nőszövetségek külön jótékonyági adománya 140,816 leit tesz ki.

19, A hívek jótékonyágának összege 190, 921 lei

20, Urvacsora kiszolgáltató az anya-egyházakban 6 alkalommal, minden helyen, a nagyobb szórványokban 3 szor évenként, 617 presbiter között volt 143, aki minden alkalommal élt az urvacsorával, a többi 474 presbiternek átlag 63% vett urvacsorát.

Urvacsorát vettek az anya-egyházakban, s szórványokban:

(együtt van kimutatva).

Böjtkor	fi: 1072, nő: 1183	összesen: 2255
Husvétkor	fi: 2516, nő: 3062	összesen: 5578
Pünköstkor	fi: 2381, nő: 3597	összesen: 5978
Ujkenyérkor	fi: 1623, nő: 2061	összesen: 3684
Ujborkor	fi: 1285, nő: 1518	összesen: 2803
Karácsonykor	fi: 2596, nő: 3137	összesen: 5733

Összesen: fi: 11,473 nő: 14558 összesen: 26,031

Betegeknek rendszerint a rendes urvacsora osztás alkalmával szolgáltatott ki az urvacsora, de kívánatra bármikor.

21, A szekták közt a baptisták vannak a legtöbb számmal. Van, fi: 207, nő: 259. összesen: 466 lélek. Vannak még szombatosok: 18, adventisták: 12, milénisták: 9 lélek. — 1931 év folyamán baptista lett. 7 fi: 9 nő összesen: 16.

22, Hitelveinkkel ellenkező szokások, babona, sirok kivilágítása, s. t. b. Lelkész szószékből és magán érintkezései alkalmával küzd ellene.

- 23, Vallásos összejövetel volt 178 alkalommal.
- 24, Nagyobb egyh. s iskolai ünnepély 31 esetben tartatott, a gyülekezetek tagjaival.
- 25, Közönségesebb bűncselekmények: verekedés, káromkodás, iszákosság. Verekedésért 7 fiatal-embert ítél el a bíróság.
- 26, Vadházások még mindég vannak, jelentés szerint 83. Lelkész, s presbiterok minden lehető elkövetnek a vadházasság megszüntetésére.
- 27, A tisztapárok közül 5 esetben nem kötötték meg egyházilag a házasságot, bár lelkészek minden lehető elkövettek.
- 28, 61 vegyes pár kötött házasságot, kárunkra reverzálist adott 5. javunkra 4.
- 29, Keresztelés 13 esetben lett mellőzve.
- 30, Temetésnél 2 esetben mellőzték az egyházi szertartást.
- 31, Az iskolai beiratásoknál, a községi segélyek folyósításának megtagadásánál érte egyházainkat a legbántóbb sérelem.- Ezen esetek be lettek jelentve az esperesi hivatalnak. —

II. Az egyházak külélete.

- 32, Az egyházi adózók száma 10838. - Választók száma 4939.
- 33, Egyházi közgyűlés nincs sehol.
- 34, Presbiterok száma: 617.
- 35, Minden egyházban fel van szerelve a lelkészi iroda szükséges naplókkal, miket a lelkész pontosan vezet. Anyakönyvek jegyz. könyvek minden egyházban kifogástalanul vannak vezetve.
- 36, Levél-tár minden egyházban van.
- 37, Vagyonleltár 1930 évben lett minden egyházban újból felvéve, a változások át vannak vezetve. —
- 38 Agrárföldeket kivéve minden ingatlan az egyház nevéen áll.
- 39, Az agrárreform során elvettek egyházainktól 87, lelkészeinktől 67 és fél holdat, tanítóinktól 47-et, újabban a lelkészek-től 9, tanítóktól 16, egyházainktól 13-at, vagyis összesen 235 hold földet. Kaptak egyh. 178, lelkészek 167, tanítók 435 holdat, összesen 780 holdat, mit ma zavartalanul használnak a javadalmasok.
- 40, Egyházainknak van 1,987, 353 lei alapi vagyona.
- 41, Takarékmagtár 16 egyháznak van, 210 m. buza, 630m-rozs; 460.000 lei értékben.

42. A tőkék presbiteri határozattal részben egyeseknél kezesek mellett, részben takarékpénztárakban vannak törvényes kamatok mellett elhelyezve. A konverziós törvény úgy a magánosoknál elhelyezett, mint a bankokba helyezett követeléseket kétségekké teszi.

43. Egyházaink adóssága ma: 2,355,226 Lei.

44. Minden egyháznak van egyh. megyeileg megerősített költség előirányzata.

45. A hivekre 1932 évre kivetett adó pénzben, 3,055,226 lei. terményekben 800,000 összesen 3,855,226 lei. Ha befolyna 85% a a kivetésnek, úgy fedezné a szükségletet. A zárszámadásokat a 1932 április 18. tartott közgyűlés erősítette meg. A számadás mérlege:

Bevétel: 3,124,944 lei — termény: 618 m. m.

Kiadás: 2,963,672 lei — termény: 618 m. m.

Maradvány: 161, 272 lei —

46. A nehéz pénzügyi viszonyok miatt nem végezhetvén el a szokásos évi javításokat, középületeink várják a jobbidőket, a megújhodást.

47. Uj, halaszthatatlan építkezésekre fordított 220,038 lei.

48. Karban-tartásra 157,829 lei fizettetett ki.

49. Tűzkár ellen 11,945,400 leire vannak biztosítva az épületek. Az egyházak tűzbiztosítási díjba 28000 leit fizetnek évenként. —

50. A hivatálnokok fizetésével csaknem minden egyház hátrányban van, kisebb, nagyobb mértékben, az összes hátrány pénzben: 968572 lei, terményekben 367 m. m.

51. Különféle járulékokkal, 388,679 leivel tartoznak egyházaink.

52. Községi más segélyekkel kaptak az egyházak 133,326 leit.

53. Pere a piskolti, s szentimrei egyháznak van. —

54. A régibb temetők telekönyvileg mind az egyház nevéen állanak, az újabban kapott temetők nem. Csak árokkal, s fákkal vannak körül vevé.

III. Az egyházak iskola ügyei.

55. Egyházmegyénkben van 34 anya-egyház egy leány-egyház. Az anya egyházakban Apátkeresztur, Érabrány, Poklostelek, Vedresábrány kivételevel ezekben csak állami iskola van, minden helyen van felekezeti iskolánk.

56, Az egyház költségvetésében elemi-iskoláink 2,086,485 lei vel szerepelnek.

57, Alkalmazva volt 56 rendes 4 helyettes tanító.

58, Tanítóink az egyház építő munkálatokban becsülettel kivették részüket.

59, Vallást, nemzeti tárgyakat megfelelő eredménnyel tanították minden helyen.

60, Az iskolák felszerelése még mindig hiányos 5 helyen.

61. Az iskolák szellemi állapotát illetőleg jelzem, hogy van 21 kitűnő, 11 jeles, 14 jó, 12 megfelelő iskolánk! A 2 szentimrei iskola nem volt osztályozható, mert a 2 tanító nem várva meg az egyház látogatást, a községből eltávozott. — Az eljárás most van folyamatba ellenük. Kitűnően minősített tanítóink: Tompa Róza Albis, Kocsis József, Ebergényi Irén Széplak, Asók István, Szántó Béla, Nagy Piroska Diószeg, Horváth Géza, Vári Margit B. fél-egyháza, Tóth Zsigmond, Kassai Ida, Pálfi Gizella, Pálffy Irén Érmihályfalva, Kántor Péter, Kántor Péterné, Matta Ferenczné Margitta, Benke Pál, Jakab Lajos, Lengyel Eszter, Keszi Ilona Szalacs, Péter Béla, Polgár Vilma Székelyhid.

IV Statisztikai adatok az Anyaegyházban.

62. Született törvényes 482 fi 417 nő összesen 899

„ törvénytelen 48 fi 46 nő „ 94

összesen 530 469 „ 993

állami anyakönyv szerint 537 472 „ 1009

63, Meghalt fi: 386 nő: 367 „ 753

Állami anyakönyv szerint is ugyan ennyi

64, Házasságot kötött tiszta pár 266 vegyes 61 pár összesen: 327

65, Konfirmált fi: 160 nő: 182 összesen 342

66, Áttért fi: 11 nő: 7 összesen 18

67, Kitért fi: 17 nő: 9 összesen 26

68, Lélekszám az anyaegyházban fi 18935 nő 20376 összesen 39311 lélek.

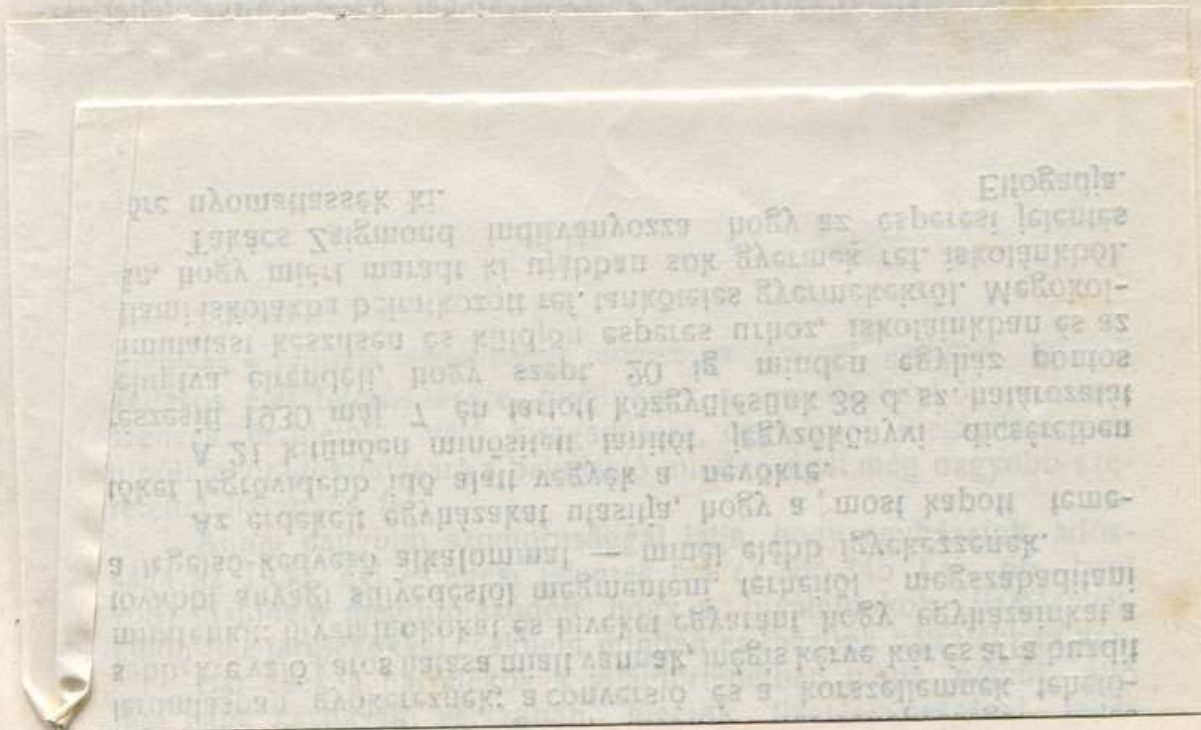
V. Statisztikai adatok a szórványokban:

69, Született törvényes	10 fi 11 nő	összesen	21.
„ törvénytelen	3 fi 1 nő	„	4.
összesen	13 fi 12 nő	„	25
Az állami anyakönyvek szerint is ugyan ennyi.			
70, Meghalt, eltemettetett	4 fi 3 nő	összesen	7.
71, Házasságot kötött tiszta pár	3.		
72, Konfirmált	1 fi 2 leány	összesen	3.
73, Áttért	— — — —		
74, Kitért	— — — —		
75, Lélekszám szórványokban	1009 fi 1196 nő	összesen:	2205 lélek
„ az anyaegyházban	18935 fi 20376 nő	összesen:	39311 „
összesen			41,516 lélek

A beérkezett egyh. látogatási jegyzőkönyvek alapján összeállította:

Érmihályfalva, 1932, augusztus 20

VÉGH JÓZSEF
esperes.

A beérkezett egyh. látogatási jegyzőkönyvek alapján összeállította:

Érmihályfalva, 1932, augusztus 20

VÉGH JÓZSEF
esperes.

8. b. sz. határozati javaslata.

Közgyűlés örömmel hallgatta a lelki élet erősödéséről szóló jelentést s felhívja valamennyi lelkész és tanító figyelmét, hogy a vallásos élet felerősítésére, hiveinknek a mai közönyből és ellen-szenves érületből való kiragadására, egyházunk megtartására és újbóli felvirágosztatására a belmissió minden ágát még nagyobb szeretettel használja fel.

Annál nagyobb szomorúsággal látja, hogy egyházaink adós-sága az 1930. évi esperesi jelentés óta (1,366,345 Lei 65 bani volt) majdnem megduplázódott, hogy a hivatalnokok fizetésével, külön fele járulékokkal csaknem minden egyházunk hátralékban van.

Bár ezek a hátralékok a világtörténetben példa nélkül álló mai nagy gazdasági válságban, hiveink fizetőképességei teljes leromlásban gyökereznek; a conversió és a korszellemnek tehető-sebbekre való káros hatása miatt vannak, mégis kérve kér és arra buzdít mindenkit: hivatalnokokat és hiveket egyaránt, hogy egyházainkat a további anyagi süllyedéstől megmenteni, terheitől megszabadítani a legelső-kedvező alkalommal — minél előbb igyekezzenek.

Az érdekelt egyházakat utasítja, hogy a most kapott teme-tőket legrövidebb idő alatt vegyék a nevékre.

A 21 kitűnően minősített tanítót jegyzőkönyvi dicséretben részesíti 1930 máj. 7 én tartott közgyűlésünk 38 d. sz. határozatát felújítva, elrendeli, hogy szept. 20 ig minden egyház pontos kimutatást készítsen és küldjön esperes urhoz, iskoláinkban és az állami iskolákba beiratkozott ref. tanköteles gyermekekről. Megokol-ván, hogy miért maradt ki újabban sok gyermek ref. iskolánkból.

Takács Zsigmond indítványozza hogy az esperesi jelentés előre nyomattassék ki. Elfogadja.

9 szám, Esperes időszaki jelentése.

NAGYTISZTELETŰ ÉS MÉLTÓSÁGOS EGYHÁZMEGYEI KÖZGYŰLÉS!

Közel egy esztendeje 1932 ápril. 20.-án találkoztunk utoljára, a szükség parancsoló kényszere miatt őszi közgyűlést nem tartottunk, de nem tartott más egyházmegye, sőt maga a kerület sem. Így, ha időszaki jelentésemben kissé hosszadalmas leszek is, egy esztendő végzett anyagaiból csak a jelentősebbeket emelem is ki, -becses elnézését kérem a közgyűlésnek. —

1, Mint scontrális ügyet, legelőször is jelentem, hogy mult közgyűlésünk 4 h. sz. határozata értelmében az összes 1932 dec. 31-én megűresedő egyházmegyei tisztségekre elrendeltem a szavazást, a minden egyházból beérkezett szavazatokat bizottságilag felbontattam, a felvett jegyzőkönyv közgyűlési tárgysorozatunk rendjének 4-5 sz. alatt szerepel.

2, 1932 ápr 24.-én Szebeni József kiskerekii tanító 50 éves szolgálati jubileumán megjelentem, a templomi istentiszteleten predikáltam, a behivatalnokok szolgálatának megbecsülésére buzdítván a hiveket. Jubiláló öreg munkatársunkat egyházmegye nevében s képviselőletemben üdvözöltem. —

3, Az albiisi ref. egyháznak torony, iskola átalakítási költségek fedezésére 8000 Lei pótladó követését engedélyeztem —

4, Kerületi tisztségek, zsinati rendes s pótképviselői állásokra a szavazást elrendeltem, a szavazatokat összegyűjtve felterjesztettem.

5, Néhai Kovács Gábor vajdai lelkész ellen több rendbeli panaszfeljelentés s ügyészi vélemény alapján a fegyelmi eljárást megindítottam, a vizsgálat megejtése után tárgyalásra terminust tűztem. szerencsétlen szolgatársunk a földi bíróság ítélezését nem várta be, azt megelőzőleg 3 nappal borzalmas módon véget vet életének s az égi bíró elé vitte a maga ügyét!! Az összehívott bíróság konstatálva a halált az eljárást megszüntette. A vajdai áldatlan ügy azonban, az áldozat halálával még nem ért véget. Felügyelő lelkésznek Nt. Egei István urat küldtem ki s kértem fel, ki teljes odaadással igyekezett a gyülekezet irányító tagjait a törvény tiszteletben tartására figyelmeztetni, azok azonban saját eszközre

s rossz tanácsadókra hallgatva a törvény világos megkerülésével akarnak papot választani. Összeülnek lelkész nélkül, mint presbiterium, gyűlési határozatot hoznak, kimondják Gavallér Lajos kisperegi s. lelkész meghívását. A díjlevélről tudni sem akarnak, a terményjárandóságot eltörlik s nyíltan hirdetik, hogy ilyen forma megállapodásra van nekik több jelentkezőjük is! A Főtiszteltetű Püspök urnánál vádaskodnak esperes ellen, hogy nem engedi őket papot választani! A kegyeleti félév jövedelmét illetőleg sincs még semmiféle megállapodás az özvegy és a hivek között. — Ily körülmények között — minden fenyegetésük dacára, a törvény vonatkozó rendelkezéseinek lábbal tiprását nem engedem meg soha.

6. Kovács Gábor vajdai lelkész halálán kívül elvesztettük tanítóink sorából Végh Irma diószegi tanítónőt. Elment volt ottományi lelkész néh. Szabó Mihály után, a boldogultnak özvegye is. Itt hagyott bennünket Thamássi Géza b. széplaki lelkésztársunk is. Gyászoló családok könnyeihez csatoljuk a magunk fájo részvételenek kifejezését is s ezzel örökítsük meg az elhunytak emlékezetét.

7. Csokalyi lelkész Simon Imre, érdengelegi lelkész Borbély Sándor urak törvényes formások s rendelkezések betartása után létre jött csereegyezségét elnökségi végzéssel megerősítettem. A csereügy iratai a közgyűlés asztalán fekszenek. Borbély Sándor lelkész társunknak hivatalba való beiktatását személyesen végeztem el.

8. Több egyház agrár sérelmét felterjesztettem s azok orvoslását kértem.

9. Kőbölkutnak 10,000 lei kölcsön felvételéhez ideiglenesen engedélyt adtam; miután 1932 év végén a szomorú anyagi viszonyok miatt a kölcsönt visszafizetni nem tudta, megújított kérelmére annak visszafizetésére ez év végéig ismételtlen halasztást engedélyeztem.

10. Diószegnek engedélyt adtam, hogy 45.637 lei különféle adósságait a diószegi takarékpénztárban heverő alapi s alapítványi tőkéből kiegyenlíthesse s így az alapítványi vagyonnak legyen adós, a nélkülözhetetlen adóslevelek kiállítása s bemutatása feltételé mellett.

11. A már fentebb említett csokalyi lelkészi állásnál eszközölt cserén kívül személyi változások voltak egyházmegyénkben: Barcsa Sándor s. lelkész Érminályfalváról Nagykárolyba megy, helyét Kovács József Szaniszlórról foglalja el. A tóti lelkészi állásról

1931 őszén, 1933 jan. 1. hatállyal lemondott Kovács Lajos lelkészt a tóti gyülekezet egyhangu meghívással folyó év jan. 15-én újból lelkészül választja meg. A választás ellen beadott fellebbezést mint jogtalant s törvénytelen el kelletvén utasítani, Kovács Lajos lelkész urat, mint a tóti egyház ujonnan megválasztott lelkészét megerősítettem. A Tótiban jan. 1. én megüresedett lelkészi állás ideiglenes vezetésével, választásig Debreczeni László érábrányi lelkésztársunkat bízom meg, ő készítve elő az egész választási illetve meghívási eljárást. A meghívás utján eszközliendő választás levezetésére. Jakab József s Kozma Lajos tanácsbíró urakat küldtem ki. A választás okmányai a közgyűlés asztalán fekszenek.

12. A tanítói karban történt változások legközelebbi gyűlésünk óta: Tóti Adorján Mihályt választja meg rendes tanítónak. Mint helyettes tanítók egy évi megbizatással szerepelnek: Péter Béláné Tarcsán, Balogh Károly Csokalyon, Fazekas Margit Gálospetriben, Szabó Ilona Székelyhidon, Cs. Nagy Dánielné Szalacson Végh Emma Diószegen, Silye Kálmán Sz. Miklósról Tamásiba választván meg, helyére helyettesül Mihalyi Sáríka jött, Micskén Lelkész végzi a h. tanítói teendőket.

13, 1932, okt. 27 - re, nem lévén őszközgyűlésünk, - a tanító testület elnökével történt közös megállapodás alapján, lelkészi s tanítói konferenciát hívtam össze, melyen megjelent kerületünknek agilis ifju utazótítkára, tiszteletes Kiss Bertalan ur is, ki magas szinten mozgó s meggyőző erővel ható előadásával a keresztyén ifjusági egyesületek megszervezésében látja s keresi a mai nehéz sociális kérdések megoldási kulcsát.

A konferenciát Kalmár István főjegyző buzgó imája után Végh József esperes nyitja meg, az utazó títkár tartalmas, mindvégig figyelmet le kötő előadása után Debreceni László belmissziói előadó közvetlen előadása következett, mit Saja Sándor albisi lelkésznek "A keresztyén ifjusági munka programja és módszere a falukálvinista ifjusága között" című értekezése követett.

A szerző által felolvasot értekezés - 9 gépirásos félív, - stílusa gondolatmenete, okfejtései, leszűrt megállapodása, általában az az egész tanulmány frappáns erővel kapta meg a lelkeket, hogy az elismerés oly óriási "Éljen a szerző" kiáltásban nyert méltó kifejezést. Konferencia elhatározta elhangzott beszédek során, hogy a ker. ifjusági szövetségek megalakítását pártolólág

ajánlja az egyházmegye közgyűlés figyelmébe s megkéri közgyűlést, hogy Saja Sándor értekezését teljes egészében közgyűlési jegyzőkönyvünk függelékeként nyomassa ki.

A konferenciával kapcsolatosan lelkészi s tanítói értekezletet is tartottunk, mindenik státus külön-külön beszélve meg az őket közelebbről érdeklő kérdéseket.

Ugyan az nap d. u. időszaki bírósági ülésünk is volt, melyen Kovács Gábor vajdai lelkész fegyelmi ügye lett volna tárgyalandó, ki azt megelőzőleg párnappal leszámolt az étellel. Tárgyaltatott még Tóth Miklós és Tóth Béla szentimrei tanítók fegyelmi ügye, kik az egyházlátogató küldöttséggel szemben tanusított sértő eljárásukért, a hatósággal szemben való engedetlenségeikért kerültek a bíróság elé. A bíróság mind két tanítót feddésre ítélte, melyben felek s ügyész is megnyugodván, az ítélet velük szemben nyilvános bírói ülésben végre is hajtatott.

Az 1932. aug. 23-án tartott időszaki bírósági ülésünkön volt tárgyalva a kerületi elnökség által ítélet hozatalra egyházmegyei bíróságunk részére kiosztott s felebezéssel megtámadott szaniszlói lelkész választási ügy. Miután a tárgyalás folyamán panaszos felek egymás között megegyeztek, bíróságunk a Szabó Tibor lelkész választását megerősítette, miben panaszos, panaszlott s ügyész megnyugodtak.

14. A margittai harangszentelési ünnepélyen résztvettem, felavató beszédet tartottam. Micskén, Érábrányban rendezett hasonló ünnepélyeken, gyengélkedésem miatt nem vehettem részt, oda Kalmár István s Balogh Ferencz lelkésztársaimat küldtem ki s kértem fel magam helyett.

15. A szentmiklósi egyháztanács s a hívek között egyháziadó kivételése és behajtása ügyében felmerülő vitás ügy rendezése céljából, Bónis Elemér világi tanácsbíró ur társaságában, a Főtiszteletű Püspök ur határozott kívánságára személyesen kiszállottam ott tartott templomi beszédemben, majd az iskolába összehívott értekezleten a híveket a törvény és rendeletek iránti tiszteletre intetem s buzdítottam s órákig tartó tárgyalások után sikerült a kölcsönös megértést s engedékenységet biztosítanom! Fájdalom a beállott szélcsend csak időleges volt, mert behajtások során felmerült újabb kellemetlenségek, a látszólagos békét ismét felbontották.

16. A férfi szövetségek megalakítására, — az 1932 okt. 10-én megjelent hivatalos lapban leközölt szabályrendeletek alapján, felhívtam a gyülekezeteket,

17. Maklári Sándor m. petrii előkönyörgő tanító lemondását 1933 aug. 1. én kezdődő hatállyal elfogadtam, s a hivatalból elrendelt eljárást vele szemben beszünttettem.

18. A tóti tanítóknak lelkész s gondnok elleni, viszont lelkész s gondnoknak a tanítók elleni panaszos ügyében ügyész véleménye alapján az eljárást megindítottam, vizsgálóbiztosul Nt. Kalmár István urat küldtem ki, kétféle panaszos ügy folyamatban van.

19. A működési engedélyek, tanítási autorizációk haladéktalan megszerzésére miniszteri rendelet alapján s püspöki szigorú felhívásra, 1009-932 számú körlevelemben felhívtam az illetékes egyházakat s tanítókat, rájuk hátrítván az esetleges mulasztásokból származható kellemetlenségekért a felelőségnek minden következményeit. (Hiv. lap. 1932. aug. 1. megjelent 22. számában).

20. Kiskerekii egyháztanács lemondását újból beküldi, a lemondást nem fogadtam el, de kimondtam az egész tanácsra nézve a teljes anyagi felelőséget, a szolgálatok alatt egyházakat ért károsodásokért, valamint a behivatalnokok járandóságának ki nem szolgáltatásáért. Lelkész jelentésében a maga igazát védi, presbiterek a lelkész hántó, sértegető viselkedésében látják a baj alapos okát. Az ügy folyamatban van, itt csak egy újabb a közgyűlés által elrendelendő s mindenekre kiterjedő alapos vizsgálat tudja teljesen s véglegesen tisztázhatni az ügyet.

21. Székelyhidon 1932. dec. 26-án rendezett egyh. megyei nőszövetségi ünnepélyen esperes, saját egyházában ugyanazon napra beígért szereplése miatt nem jelenhetett meg.

22. A zsinati törvények I. t. c. tárgyalása alkalmával, mint rendes zsinati képviselő, egyházmegyei gondnok ur s Takács Zsigmond szintén rendes zsinati képviselőnk társaságában Kolozsváron 8 napon keresztül jelen voltam, sőt megjelentem ott folyó év jan. 30-án is, mint a 2. kerület főtörvényszékének megválasztott egyik tagja.

23. A 100 kor, sőt 200 koronás helyijárandósággal megszervezett tanítói állásokat (számszerint) felsőbb rendeletre beterveztettem.

24. Az Erdős József fordításában megjelent II. Helvét hitvallás megrendelésére felhívtam az egyes gyülekezeteket.

25, A kerületi utazótitkár ur részére egyh. megyénk egyes egyházai meglátogatása céljából az uti programot összeállítottam, az érdekelt egyházakat értesítettem, utazását, fogadtatását, ellátását illetőleg intézkedtem. Meglátogatta: Érmihályfalva, Keserű, Érsemjén, Gálospetri, Szalacs, Ottomány, Bogyoszló, Albis, Olaszi, Asszonyvására, Félegyháza, Sz. imre, Sz. miklós, Csokaly s Diószeg egyházait. Ifjúsági egyesületek, nőszövetségek, leány s fiu bibliakörök, leányegyletek áldásos működését fejtegetve meggyőző erővel mindenütt. Apostoli buzgalommal tanítva tanácsolva járta be fent felsorolt gyülekezeteinket.

26. Közalapi számadásokat, 1933 évi járulék kimutatást bizottság által megvizsgálva felterjesztettem. Az egyházak közigazgatási ügyeit legjobb tudomásom szerint igyekeztem a leggyorsabban elintézni. Jelen közgyűlésünket előkészítettem s összehívtam.

Érmihályfalva, 1933 márc. 26

A n. t. és mélt. közgyűlésnek alázatos szolgája

VÉGH JÓZSEF

esperes.

9 szám hat. javaslata.

Esperes ur jelentését, az abban ismertetett intézkedéseket közgyűlésünk helyeslőleg veszi tudomásul s a következő határozatokat hozza:

Szebeni József kiskerekii tanító ritka teljesítményét félszázadon áttartó tanítói munkásságát közgyűlésünk jk.vében örökíti meg.

Mélységes megdöbbenéssel iktatjuk jegyzőkönyvünkbe boldogult Kovács Gábor lelkésztársunk emlékét, szegény, megtántorodott lelkének kegyelemért könyörögve.

A veszteség fájó érzésével, kora halálát való lehangoltságunkkal emlékezünk meg néh. Thamássy Géza lelkésztársunkról. E nagy veszteségünk és fájó érzésünk közös voltát a megboldogult családjával részvénytilatkozatunkban közli.

Néh. Szabó Mihály, ottományi volt lelkésztársunk özvegyének és Végh Irma diószegi tanítónőnek emlékét jk.vünk lapjain kegyelettel örökítjük meg

Diószeget az alapítványi adóslevelek bemutatására s az adósság lehetőség szerinti visszafizetésére utasítja.

Esperes ur indítványát elfogadva, Saja Sándor lelkésztársunk 1932 okt. 27. én tartott értekezésének jkvünk függelékeként való kinyomatását elhatározza.

A férfi szövetséget lelkészek minden gyülekezetben lehetőség szerint minél rövidebb idő alatt alakítsák meg.

Működési engedély, taníthatási autorizáció megszerzését minden gyülekezet különös gonddal kezelje, s főkötelességének ösmerje. (Hiv. lap. 1932 VIII.-1 22 szám)

A kiskerekii bajok tisztázása és elrendezése érdekében mindenekre kiterjedő, alapos vizsgálat megtartását rendeli el a közgyűlés.

9 a. sz.

Egyházmegyei közgyűlésünk boldogult

THAMÁSSY GÉZA
berettyószéplaki lelkipásztor

emlékét, kit életének delén, 45 éves korában, 1933
ápril 5-én ragadt el a kérhetetlen halál, emlékét sze-
retettel őrzi s jegyzőkönyvünk külön lapján megörökíti.

9 b sz

Egyházmegyei közgyűlésünk, szegény néhai

KOVÁCS GÁBOR
biharvajdai lelképásztor

emlékét, mint a mai szörnyi nehéz élet és magyar református lelkézsors kiáltó példáját, szomorú szí-
vel őrzi és emlékét jegyzőkönyvünk külön lapján,
megdöbbent érzések között örökítimég.

10 szám. Lelkeszi értekezlet előterjesztései.

1, Minthogy némelyek pontatlansága miatt a lelkeszi kongrua kiutalása sokszor késedelmet szenved, sőt ujabban veszélyezteti azt, az értekezlet határozata szerint szigoruan utasittatik egyházmegyénk minden lelkesze, hogy a globális adó nyugtát minden évnegyedben pontosan, idejére beküldje mindenki.

Tudomásul vétetik,

2, A lelkeszek választásáról szóló II. t. c. módosítására vonatkozó tervezetet letárgyalta, némi kiigazítással (lásd 36 szám) magáévá tette és a kerületre felterjeszteti.

Közgyűlés hasonló fogalmazásban elfogadja.

3, Terményjárandóságok váltságdíját a következőképen állapítja meg: buza 400 lei, rozs 300 lei, tengeri 150 lei mázsánként.

Közgyűlés elfogadja.

4, A számvevőszék átalakításáról szóló javaslatot letárgyalva elfogadott formájában a közgyűlés elé terjeszti.

Közgyűlés ugyan azon formájában elfogadja (lásd 14 sz)

5, Lelkeszértekezlet elhatározta, hogy a körli lelkeszértekezleteket felújítja és a körli vezetöket utasítja, hogy az értekezleteket minnél előbb hívják össze.

Örömmel vétetik tudomásul.

6. Az 1915 ben készült egyházmegyei szabályrendelet átdolgozására bizottság kiküldését javasolja.

Közgyűlés 43 sz. határozatában a bizottság tagjait kijelöli.

11 szám. Egyházmegyei lelkeszi nyugdíj és gyámintézet számadása 1932 röl a következő:

Bevétele volt	353,046.85 Lei
Kiadás „	330,656 — „
Pénztári maradványa:	22,390.85 Lei

VAGYONA:

Pénztári maradvány 1932 röl	22,390.85 Lei
Takarékpénztárban elhelyezett tőke	2,858 — „
Kötvényekben „	1,586,489 — „
Összes vagyona:	1,611,737.85 Lei

ZÁRLATA:

1932 decz 31-én volt:	1,611,737 85 Lei
1931 " " "	1,438,490 43 "
vagyonszaporulat:	<u>173,247 42 Lei</u>

KÖLTSÉGELŐIRÁNYZATA AZ 1933 évre.

Bevétele:	1,777,397 85 Lei
Kiadása:	<u>79.400 — "</u>
Remélhető zárlat:	1,697,997 85 Lei

Jakab József s. k. Szabó Zoltán s. k. Hegedüs A. s. k. Lacák D. s. k.

Egyh. megyei közgyűlés fenti számadást és előirányzatot helyeslőleg tudomásul veszi.

12. szám Egyházmegyei házi pénztár számadása 1932 évről a következő:

Bevétel volt:	86,809 85 Lei
Kiadás "	<u>70,458 — "</u>
pénztári maradvány	16,351 85 Lei

VAGYONA: 99,623 Lei

KÖLTSÉGELŐIRÁNYZATA:

Remélhető bevétel:	63,871 85 Lei
" kiadás:	<u>63,871 85 "</u>
maradvány:	— — — —

Fenti számadást, vagyonskimutatást s előirányzatot közgyűlés helybenhagyja s megerősíti.

13 szám. Számvevőszéki jelentés 1932 évről.

Számvevőszékünk f. évi március 30-án tárgyalta le a beadott számadásokat és költségvetéseket.

Általánosan jellemző tünet, hogy míg az elmúlt években

még névszerint felsorolhattuk azokat az egyházközségeinket, ahol tisztviselőket az egyházmegyei és kerületi járandóságok nem fizették rendesen, ahol nagy összegű járulékokkal adósok a hivek: addig ma egyház megyénkben alig akad egyházközség, amely kisebb nagyobb mértékben ne küzdene ezekkel a bajokkal. —

A — Sajnos gazdasági életünk borongó egén biztató derengés nem mutatkozik — A fizetetlen terhek évről-évre növekednek. — Ép így szaporodik a hivektől behajthatatlan egyházi járulék. — A nagyobb egyházak háztartását már több száz ezer Lei ilyen adóság és hátralék teszi irreálissá. —

Ezek a jelenségek egyfelől takarékosagra intenek. — Minde-
nütt csak a legszükségesebb kiadásokat kell teljesíteni. — Másfelől
azonban egyházaink vegyék igénybe az összes erkölcsi és amen-
nyiben rendelkezésükre áll — jogi kényszerítő hatalmukat arra, hogy
a fenntartásukra nélkülözhetetlen járulékokat a hivektől beszedjék.
Sok helyütt ugyanis az egyház tagok még ha tehetik, sem akar-
ják rendelkezésre bocsátani az egyháznak létfenntartására szükséges
járulékokat s nem egy helyen az a veszedelem fenyegeti az ősi
egyházi közvagyon, hogy áldozatul engedi a hivek közönyössége
az egyházi tartozásokért. — Szomorú sülyedése ez a magyar kálvi-
nista áldozatkészségnek és önértetnek. —

A régen megtakarított tőkék és alapok nagy részben már ál-
dozatul estek a nehéz időknek. — Sok vészelt el mint betét egész-
ben, vagy részben pénzintézeteknél s bebizonyosodott, hogy a jó gaz-
da gondosságával és az önsegély elvével mai szomorú kissebbségi
helyzetünkben jobban összefér az a módszer, ha minden egyház
otthon, hivei között helyezi el tőkéit kellő vigyázattal gyömölcsözően.

Ami a részleteket illeti az érmihályfalvai körben Ottomány
az 1932. évről még mindig adós számadásával s Piskoltnak a
rozsról számadása és költségvetése folyó évre nincs. — A szé-
kelyhidi körben kiskereki költségvetését a presbitérium indokolat-
lanul nem fogadta el, miért is azt a számvevőszék visszaadta, új
tárgyalásra felhívja a presbitériumot, hogy amennyiben ez alka-
lommal sem fogadná el vagy egészben vagy részben a költség-
vetést, ezen határozatát kimerítően indokolja. — Albis 1931-1932-
ről számadást és költségvetést nem adott. — Felhivandó annak
sürgős pótlására. — Bogyoszló az alapokról nem adott számadást. —

A margittai körben Berettyó Széplak a múlt évről számadást s a folyó évről költségvetést lelkész elhalálozása miatt nem adott. — Micske pedig 5358 Lei pénztári maradványból nem szerepeltett 1350 Leut a folyó évi számadásban. — Ez a mulasztása pótlendő. — Az érábrányinál ugyanez a hiba s ezért a számadást és költségvetést nem lehetett megerősíteni. — A diószegi körben Hegyközszentimre nem adott költségvetést, illetve annak beadására halasztást kért. Szentjobb és Csokaly az alapokról nem adott pontos számadást. — Több egyházközség egyház meggyénkben még mindég nem kap községi segélyt és pár egyháza számadásnál nem alkalmazkodott, az előirt formákhoz. —

Határozati javaslat:

Egyházmegyei közgyűlésünk határozatra emeli a számvevőszék jelentéséből a rendelkező részeket — Kötelezi a mulasztó egyházakat, hogy be nem küldött számadásukat és költségvetésüket mielőbb beadják, illetve mulasztásaikat pótolják: Ahol nincs községi segély, ott mindent elkövessenek annak elnyerésére.

Elfogadva.

14 szám Számvevőszék átszervezése.

Szabályrendelet az érmelléki ref. egyházmegyei számvevőszékek szervezetéről, munka és jogköréről

48, §. Az E. T. III t. cz. 23 §. megfelelően az Érmelléki e. m. számvevőség tagjai:

a, Elnöke az esperes, b, tagja egy lelkészi és egy világi tag.

c, egy a lelkészek közül választott számvevő, ki egyuttal a számvevőség jegyzője is d, hivatalból tagja az egyh. megye gondnoka, ki esperest akadályoztatása alkalmával helyettesíti az elnöklésben; az e. m. ügyész és, az egyh. megyei számvevő illetőleg a közpénztárnok

A b, és c, alattiakat az e. m. közgyűlés választja 6 évi megbizatással és pedigen a számvevőt a számvevőszék által kijelölt 3 egyén közül,

49, §. Az e. m. számvevőszék felülvizsgálja az e. m. pénztárát, számadásait és költségvetését, a pénztárnok tőkéinek kezeléseit, kihelyezéseit, utasításokat ad, határozatokat hoz, továbbá felülvizsgálja és jóváhagyja az egyes egyházak számadásait és költségvetéseit, s mindezekről az e. m. közgyűlésnek jelentést tesz.

50, §. Az egyes egyházak számadásaikat és költségvetéseiket tartoznak az esperes által meghatározott időben az egyházm. közgyűlés által kötelezőleg elrendelt egységes nyomtatványokon az esperesi hivatalhoz 2 példányban kiállítva beküldeni, a helytelenül kiállítókat, az elfogadható ok vagy engedély nélkül mulasztókkal szemben esperesnek birságolási joga van, a beküldött számadásokat esperes átadja a számvevőnek, ki azokat alaposan átvizsgálja azokra záradékoló javaslatot készít. Joga van számvevőnek az illetékes lelkésztől felvilágosítást kérni s a lelkész azt megadni tartozik, elkötelező utasítást azonban csak az elnök által adhat. A számvevő a számadások egyik példányát a számvevőszék záradékolása után az illetékes egyháznak vissza adja, másik példányát az e. m. részére megőrzi. Az e. m. részére nyilvántartja minden egyház alapjait és alapítványait külön célra felfektetett könyvben, valamint nyilvántartja, hogy az alapokból és alapítványokból vett kölcsönök terminusa mikor jár le s a visszafizetések megtörténtek-e? Ezekről is jelentést tesz a számvevőszéknek. —

51 §. Az e. m. zárszámadások megvizsgálása rendszerint a közpénztárnok lakóhelyén történik, ugyerre, valamint az egyes egyházak számadásainak megvizsgálására esperes terminust tűz ki, a tagokat meghívja. A gyűlésen a számvevőszék az e. m. számvevő részletes és kimerítő jelentése alapján az egyes egyházak számadásait és költségvetéseit elbírálja, jóváhagyja, pótlás, vagy újra készítés végett vissza adja Működéséről jegyzőkönyvet vesz fel s azt az e. m. közgyűlésnek bejelenti. Az egyh. m. számvevőszék a számadások és zárszámadások megfelebbezett tételei felett dönt, a költségvetésbe beállithat olyan tételeket, melyek elnézés, vagy rossz akaratból a költségvetésekből kimaradtak. A számvevőszék határozata ellen az e. m. közgyűléshez fellebbezésnek van helye 15 napon belül.

52 §. A számvevő és számvevőszék mulasztása vagy elnézése folytán keletkezett károkért erkölcsileg és anyagilag felelős.

A számvevőt az e. m. közgyűlés a számvevőszék javaslatára tegyelmi eljárás nélkül bármikor felmentheti.

53 §. A számvevő tiszteletdíját a számvevőszék javaslata alapján az e. m. közgyűlés állapítja meg. A b. alatti számvevőszéki tagok tiszteletdíja 200-200 Lei. Esperes és a d. alatti számvevőszéki tagok kész kiadásait közpénztár megtéríti.

Egyház m. lelkészi értekezlet javaslata alapján tárgyalatott s teljes egészében elfogadtatott az egyház m. közgyűlés számu határozatával. —

15 szám. Számvevő és számvevőszéki tagok választása.

Közgyűlés szótöbbséggel Boruzs Lajos vedresábrányi lelkészt választja meg számvevőnek s évi tiszteletdíjat 2000 leiben állapítja meg.

Számvevőszéki tagul Dr. Gulácsy Sándort és Szabó Zoltánt választja meg.

16 szám. Kerelületi határozatok ismertetése.

1932 június 25.26-án tartott kerületi gyűlés 20 számu határozata szerint vasárnap délután káté magyarázat tartandó minden egyházban s a hétköznapi istentiszteletek mindenütt okvetlen megtartandók.

Tudomásul szolgál, betartásra kötelezőleg elrendeltetik.

b. Fenti ker. közgyűlés 21 sz. határozata szerint egy teljes Biblia és egy királyhágómelléki hangjegyes énekes könyv a növedékeknek hozzáférhető módon minden tanteremben kéznél tartandó, a püspök és főgondnok ur arcképe kifüggesztendő.

Közgyűlés tudomásul veszi és betartását kötelezőleg elrendeli

c. Fenti közgyűlés 21 g. számu határozata szerint a 203-930 sz. ker hat, megnyitásával a konfirmációi kézikönyv használatául a „Debreczeni féle Hit és erkölcstant“ rendeli el. A más kézi könyvet használók ellen fegyelmi vizsgálatot indit.

Tudomásul szolgál, betartása kötelezőleg elrendeltetik.

d. Fenti ker. közgyűlés 21 száma: olvastatott Püspök Ur jelentése elemi iskoláink állapotáról.

Sajnálattal állapítja meg, hogy a gazdasági viszonyok romlását sok helyütt tulzott mértékben kihasználva a fenntartók, tani-

tójuk minimális megélhetésének biztosítását is elmulasztják. Felhívja ennek következtében az egyházközségek figyelmét arra, hogy a tanítói díjlevél teljes értékét minden körülmények között kiszolgáltatni tartoznak. Ahol a háboru utáni években a tanítói fizetéseket az egyházi törvény I. t. c. 15. §. I bekezdése és e. (pontosan előírt módon, rendezték, ez a fizetés csak az ugyanott előírt felsőbb hatósági jóváhagyással szállítható le.

Bár az államsegélyhez való jogukat hangoztatni meg nem szűnik, azonban a tényleges állapottal számolva megállapítja, hogy jelenleg iskoláink államsegélyt nem élvezvén a tanítói fizetésekre nézve teljes mértékben érvényes a VI. t. c. 34. §. I. pont a (és b) intézkedései, amely összegegekig tehát a tanítói díjlevél szerint fizetése föltétlenül kiegészítendő.

Az idézett pontban említett koronaérték átszámítási kulcsát egyházkerületünk az 1932 költségvetési évre 1 K-24 leu-ban állapítja meg, ezzel a 127-7-1926 sz. határozatban megszabott egyházkerületi minimumot a mai nyomasztó gazdasági viszonyoknak megfelelően leszállítja.

Ugyancsak az idézett törvény értelmében ebbe a fizetésbe az államsegély csak akkor számítható be, ha az így megszabott fizetés az államsegéllyel együtt tulmenne a hasonló kategóriákba tartozó állami tanítók fizetésén. A természetbeni járandóságok értékelésének kulcsát minden évben az egyházmegyei közgyűlés állapítja meg.

Tudomásul szolgál. A fizetés megállapításoknál az eredeti kerületi hitelesítéssel ellátott díjlevél az irányadó e, Fenti ker. közgyűlés 33 sz. határozatában 4 lelkész jogos nyugdíjkérelmével kapcsolatban kimondja hogy: „olyan esetben mikor bármelyokból a nyugdíjazást a Végrehajtó Bizottság nem mondotta ki, noha a nyugdíjra igényt tartó munkaképtelensége megállapított, a Végrehajtó Bizottság elrendelheti, hogy az esperes a nyugdíjazást kérő lelkész mellé helyettes lelkészt állítson, akinek egyéb járadalma pótlására a nyugdíj pénztárból havi 1000 lei utalványozható.

Tudomásul szolgál f, Fenti ker. közgyűlés 31 sz. határozatában — hivatkozva 78-931 számú határozatára a legátus specifikálást fegyelmi terhe alatt szigorúan eltiltja, a népesebb egyházakat legátus járásra hívja fel, hogy theologus ifjainknak kellő legáció állván rendelkezésére az erdélyi egyh. ker. legációtól el ne tiltassanak

Tudomásul véve, betartását közgyűlés kötelezőleg elrendeli.

17 szám Csokalyi és érdengelegi lelkészek cseréje

Esperes jelenti, hogy Simon Imre csokalyi és Borbély Sándor érdengelegi lelkészek egymás között törvényes uton cseréltek.

Közgyűlés a törvényes uton végbement cserét helybenhagyólag tudomásul veszi. Simon Imrét Isten áldásának kérése mellett engedi új helyére s Borbély Sándort ugyan e kívánsággal szeretettel fogadja.

18 szám. Borbély Sándor csokalyi lelkész bekebelezése.

Esperes jelenti, hogy a csokalyi ref. egyház csere útján Borbély Sándor atyánk fiát hívta meg lelkészéül, ki is az esperesi megerősítés után hivatalát el is foglalta. Kéri az e. m. megerősítését.

Közgyűlés Borbély Sándor csokalyi lelkészt hivatalában megerősíti s lelkészeink sorába szeretettel beiktatja, utasítván úgy a csokalyi ref. egyházat, mint a megválasztott lelkészt a sokasos bekebelezési díjnak egyh. megyei pénztárunkba leendő pontos befizetésére.

19 szám. Tóti lelkészválasztás és bekebelezés.

Esperes jelenti, hogy a tóti gyülekezet újból a lemondott Kovács Lajos atyánkfiát választotta meg lelkészéül, ki az esperesi megerősítése után lelkészi teendőit tovább folytatja.

Közgyűlés Kovács Lajosnak tóti lelkésze történt újbóli megválasztását megerősíti, egyházmegyénk lelkészi karába újból beiktatja s úgy őt mint a tóti egyházat a bekebelezési díj újból befizetésére elkötelezi.

20. szám Tóti tanító választás és bekebelezés.

A tóti ref. egyház presbyteriuma 1932 aug. 15-én Adorján Mihályt választja meg rendes tanítójának.

Közgyűlés választást tudomásul veszi, nevezettet állásában az E. T. VI. t. c. 29 §-ának rendelkezése szerint tanítói karába beiktatja s tanítót és a választó egyházat a bekebelezési díj befizetésére utasítja.

21-29 szám. Helyettes tanítók választása.

A Csokalyi egyház	1932 aug. 28-án	Balog Károlyt
„ B, diószegi „	› junius 26-án	Végh Irmát.
Az értarcsai „	„ aug. 7-én	Péter Bálintné sz. Péterfi A.
A gálospetrii „	„ aug. 7-én	Fazekas Margitot
A szalacsi „	› szept. 18-án	Cs. Nagy Dánielné Fábián J.
„ h. k. sz. miklósi „	„ 25-én	Mihályi Sárkát
„ székelyhidi „	› jul. 10-én	Szabó Ilonát

választotta meg helyettes tanítójának 1 évre.

Közgyűlés az esperes által megerősített választásokat tudomásul veszi.

30 szám Pap Sándor egyházi felmentési ügye.

Pap Sándor biharfélegyházai lakos kéri a közgyűlést, hogy az egyházi tisztség viselése valamint a reá rótt 500 lei bírság fizetelől mentse fel.

Pap Sándor biharfélegyházai lakos köteleztetik, hogy egyházi tisztséget viselje. Amennyiben nem volna hajlandó, úgy kellő mentesítési ok hiányában folyamodó elutasittatik és egyházmegyei szabályrendeletünk 12 §-a, illetőleg az azt módosító 1928-i közgyűlésünk 14 b. pontjában foglalt határozat szerint 500 lei pénzbírság fizetésére köteleztetik.

31 Érköbölkut kölcsön meghosszabbítása.

Az érköbölkuti egyház 10000 lei gyámintézeti ideiglenes kölcsön maradványának visszafizetésére behajthatatlan adóhátrányai miatt az 1933 évre haladékot kér.

Az érköbölkuti egyház kérését közgyűlésünk azzal hagyja helyben, hogy a kölcsönt az 1932-33-i kamatával együtt folyó évben fizesse vissza a gyámpénztárnak és erről névszerinti szavazással hozott presbiteriumi határozatát 15 nap alatt terjessze be az esperesi hivatalnak.

32 szám. Bihardiószeg kölcsöne.

a bihardiószegi egyház az ottani takarékpénztárban kezelt különböző alapjaiból 8%-os kamatfizetési kötelezettséggel 41637 leit vesz kölcsönt azért, hogy ugyanezen intézetnél favásárlásból származó adósságait ezzel rendezze.

Közgyűlésünk a diószegi egyház részére elnökség által már megadott engedélyt jóváhagyja s nevezett egyház presbiteriumát utasítja, hogy a kölcsön vett összeget 8% kamatjával együtt 1933 január 1-től kezdődőleg 3 év alatt fizesse vissza még rendkívüli adó kivetése útján is. Alapjainak adjon erről szóló adóslevelet s azt erősíttesse meg.

33 szám. Érmihályfalvai egyháztanács tanácskozási szabályrendelete.

Az érmihályfalvai egyháztanács jóváhagyás végett bemutatja 2 példányban 1933 jan. 15-én 3 sz. a. egyhangulag hozott és elfogadott 12 pontból álló „Tanácskozási szabályzatát.”

Egyházmegyei közgyűlésünk az érmihályfalvai egyháztanács által készített s elfogadott tanácskozási szabályzatot örömmel erősíti meg s utasítja nevezett presbiteriumot, hogy az abban foglalt, általuk önként alkotott szabályzathoz szigorúan alkalmazkodjanak. Egyben elrendeli, hogy a szabályzat egyik példánya viszaadassék másika irattárba tétessék.

34 szám. Érmihályfalva alapító levele.

Az érmihályfalvai presbiterium megerősítés végett a Lévay Szatmári féle alapító levelet 3 példányban bemutatja.

Közgyűlésünk fenti alapító leveleket megerősíti és végző megerősítés céljából a kerületre felterjeszti.

35 szám. Szombathi István adófellebbezése.

Lásd bírósági ügyek között.

36 szám. A II. törvénycikk tervezete feletti vélemény.

Tárgyaltatott a zsinati előkészítő bizottság által elkészített lelkészek képesítéséről és alkalmazásáról szóló II. T. C. tervezete.

Egyházmegyei közgyűlésünk a II. T. C. tervezetét mely a réginél szabadosabb, könnyen áttekinthető s a lelkészválasztásnál előfordulható sok visszaélést a törvény teljes szigorával elnyomva, biztosítja, a felsőbb egyházi hatóságok befolyását, lelkészeknek az üresedésben levő egyházban beszéd tartását, általánosságban elfogadja. Egyes §-aiban ajánlja a következő módosításokat.

a, 15 § d. pontja törlendő valamint az ezzel kapcsolatban lévő 51 §-tól az 59 §§-ig terjedő §-ok.

b, A 17 § egyrésze törlendő és módosítandó így: Betölthető a lelkészi állás gyülekezeti közérdekből közigazgatási úton, vagy jogerős fegyelmi bírósági ítélet következtében, vagy lelkész csere útján.

c, 29 § 3-ik bekezdése teljesen törlendő s helyette a következő irandó be: A bizottság a pályázók közül jogosultakat jelöli. Az egyház jelöltjét ha ellene törvényes eljárás nincs, jelölni kell.

37 szám. Az V. törvénycikk elbírálására kiküldött bizottság.

Egyházmegyei közgyűlésünk felhatalmazza az elnökségen kívül Takács Zsigmond, Szabó Zoltán, Dr. Gulácsi Sándor és Dr. Kotzó Jenő tanácsbírákat, hogy azon esetben, ha az V. törvénycikk előkészítő bizottság munkáját őszi közgyűlésünk megtartása előtt végezné be s az egyházmegyék véleményét nevezett gyűlésünk előtt kérné, úgy az egyházmegyei közgyűlés helyet és nevében a törvénytervezetettel illető véleményüket és észrevételeiket megtegyék s felterjesszék.

38 szám. Hegyközszentimre kölcsöne.

A hegyközszentimrei presbiterium 1933 febr. 4.-én 7 sz. a. között határozatában a templom javítási alapból tanítói fizetés teljesítésére 10000 lei kölcsönt vesz fel. Jóváhagyását kéri.

Közgyűlésünk a h. k. sz. imrei egyház kölcsönét jóváhagyja. Ugyanakkor utasítja is, hogy e kölcsönéről adjon alapjának megerősített adóslevelet s 1933 tól kezdődő 3 év alatt törvényes kamat mellett fizesse vissza még rendkívüli adó kivetése útján is.

39 szám. Hegyközszentimre 1933 évi költségelőirányzata.

A hegyközszentimrei presbiterium 1933 évi költségelőirányzatának elkészítésére f. é. július 30-ig, míg a hátralékos és megfellebbezett tanítói fizetést megállapító végzés birtokába jut— haladékat kér

Közgyűlésünk tekintettel a h. k. szentimrei egyház rendkívüli esetére, a kért haladékat kivételesen megadja, kötelezve a presbiteriumot, hogy a jogerős ítélet kézhezvétele után, 15 nap alatt költségvetését készítse el s terjessze be a számvevőséghez felelőség terhe alatt és erről az esperesi hivatalnak jelentést tegyen.

40 szám. Micske iskola eladási kérelme.

A micskei egyház presbiteriuma kéri, hogy egészségtelen leányiskoláját eladhassa s ennek árát a kerületi 89000 lei adóságának törlesztésébe fordíthassa.

Egyházmegyei közgyűlésünk látva azt, hogy ha jelenleg nincs is szüksége a micskei egyháznak 2 iskolájára, de a jövőben lehet, sőt mivel a kerület sem adná meg jóváhagyását az eladáshoz, minthogy ebben iskola feladást lát, a kérést ma nem teljesíti

Ehelyet utasítja a micskei egyházat, hogy második iskolája megnyitása érdekében minden lehető kövessen el, hogy gyermekeink a mi iskoláinkban tanulhassanak. Adóságainak rendezéséről pedig még rendkívüli adó kivetése útján is gondoskodják.

Egyházmegyei közgyűlésünk azonban ösmerve a micskei egyház adóssággal küzdő nehéz helyzetét, nem zárkózik el a kérés elől véglegesen, hanem felkéri az egyházlátogató bizottságot, hogy vizsgálja meg a hívek adóviselő képességét s amennyiben úgy találja, hogy

az iskola épület állapota türhetetlen rossz. renoválása lehetetlen s az iskola kötelesek kevés száma miatt sükségtelen, akkor lelkesz járjon közbe a Fötiszteletü Püspök urnál is kérésük támogatása és teljesítése érdekében, azután próbálja meg a presbyterium újabb kérését az öszi egyh. m. gyűlés elé terjeszteni.

41 szám. Érsemjén kölcsöne.

Az érsemjéni egyház presbyteriuma beterjeszti 1932 június 5. sz-a kelt határozatát, a mely szerint a templom, iskolák, tanítói lakások javítására, továbbá a tanítói fizetések folyósítására különböző alapjaitól 145,200 Leit kölcsön vett. Ennek utólagos jóváhagyását kéri. Bemutatja adós levelét. Névszerinti szavazással hozott jegyzőkönyvi kivonatát, mely szerint törvényes kamatot fizet s az adóság, valamint a kamat törlesztésére évenként 10°/_o pótdótot vet ki, továbbá a befolyó hátralék 50°/_o-át is erre fordítja.

Egyházmegyei közgyűlésünk az érsemjéni egyház kölcsönét jóváhagyja, adósleveleit megerősíti, törlesztési javaslatát helyben hagyja s presbyteriumot utasítja, hogy az évenkénti törlesztésről ne csak a számvevőszéknek, hanem az esperesi hivatalnak is tegyen jelentést.

42 szám Érsemjén alapító levelei.

Az érsemjéni presbyterium megerősítés végett beterjeszti a „Terméyváltáság és Munkaváltáság“ címet viselő alapok alapító leveleit.

Közgyűlés az alapító leveleket jóváhagyja és végső megerősítés végett a kerületre felterjeszti.

43 szám. Bizottságok választása.

1, Szabályrendeletet módosító biz. tagok: elnök esperes, Takács Zsigmond, Orosz Lajos, dr. Gulácsy Sándor, Szabó Zoltán.

2, Egyházmegyei nyugdíjintézeti végrehajtó bizottsági tagok: Jakab József elnök, Takács Zsigmond pénztárnok, Hegedűs Albert, Lacák Dezső biz. tagok, az utóbbi ugy is mint jegyző.

3- Kerületi képviselők: egyháziak Kalmár István, Szabó Zoltán, póttag: Orosz Lajos, világiak: Dr. Gulácsy Sándor, Kozma Lajos póttag Dr. Kotzó Jenő.

4, Könyvtárnok 5 évre: Fias Kálmán

5, Levél „ 5 „ Szatmári Károly

6, Tanügyi bizottság előadója: Varga Béla tagjai a 4 dékán

7. Dékánok: diószegi körből Dibácy József

székelyhidí „ Bakos József

mihályfalvi „ Szabó Lajos

margittai „ Kovács Lajos

8, Egyházmegyei nyugdíjbizottsági tagok: elnök esperes, Takács Zsigmond, Kalmár István póttag Orosz Lajos. Világiak részéről: Dr. Gulácsy Sándor és Bónis Elemér.

9, Közalapi bizottság: ugyanazok mint a fenti biz. tagjai.

10, Missiói bizottságban: elnök esperes, előadó Debreczeni László, tagok: Kovács Lajos, Boruzs Lajos.

11, Szavazatbontó biz. tagjai: Takács Zsigmond, Szatmári Károly, Molnár József, Orosz Lajos, világi, Dr. Gulácsy Sándor.

12, Építkező bizottság: esperes elnök, és Gönczi Sándor mérnök.

44 szám. Ottományi iskola építési ügye.

Tárgyaltatott az ottományi presbiterium iskolaépítéssel kapcsolatos 4 rendbeli kérvénye: 1., az iskolaterem tervrajza, költségvetésére vonatkozó, 2. az építési költségek fedezésére irányuló kölcsön felvételét s törlesztését tárgyaló, 3-11150 lei egyházfenntartási alapnak felhasználására irányzó, 4 a természetbeli szolgáltatások bevezetését elhatározó folyamódásait tárgyalás alá véve. bár a legnagyobb örömmel állapítja meg, hogy kérvényező egyház a mai nehéz s gazdaságilag is válságos időben, iskolája, faja kulturája érdekében áldozatkészségének dicséretre méltó példáját mutatja be, mindazon által esperesnek azon kijelentésére, hogy az építés, különösen pedig annak túl magas költsége miatt hivatalához törvényes időn belül fellebbezés adatott be.

a beadott kérvények felett úgy határozott, hogy megbizta felhatalmazza esperest gondnokot, hogy amennyiben az ottományi ref. egyháznak névszerintiszavazással

hozott határozatai, építésiterve s költségvetése, kölcsönfelvétele, alapfelhasználása ellen beadott fellebbezés visszavonatnék s amennyiben apresbiterium tagjai névszerinti szavazással, a lehetőleg mérséklendő költségekért illetve kölcsönért személyileg és anyagilag is felelősséget vállalnak, az esetben az építkezéshez kölcsön felvételhez az alapfelhasználáshoz, az engedélyt az építkezés sürgösségére való tekintetből az egyházmegye nevében adják meg.

45 szám. Debreczeni László érábrányi lelkész, belmissiói előadó felolvassa a következő jelentését.

NT. és MÉLT. EGYHÁZMEGYEI KÖZGYŰLÉS!

Nt. esperes ur felhívása folytán van szerencsém az 1932. évről a következő belmissiói jelentést betérjeszteni.

Az e. m. Biblia körnek és vas. iskolának 1932 évi előhaladásáról pontos képet adni nem áll módonba, mert a ker. által már több ízben meg indított jelentő ívek az idén el maradtak.

Igy csupán általános jellegű, bár nem kevésbé fontos tényekre tudok hivatkozni. Ilyen pl. az 1932 okt. 27-én Székelyhídon tartott érmelléki belmissiói konferencia, e. m. i. elnökségünk vezetése és Kis Bertalan utazó titkár közreműködésével.

A tanácskozás az első lépés volt az elvi tisztázódás felé. A hiv. lap 27-932 sz. ban megjelent „ügyrendtervezet“ elfogadásával pedig Bibliaköri munkárok a külföldi ifj egyesületek u. n. párisi alapjára helyezkedett reá. Ifj. egyesület nevet vett fel s így összeköttetést létesített a világ szövetséggel.

Ez a párisi megállapodás egy határozott evangéliumi négyes program, a mely nálunk ma még inkább csak mint cél lebeghet szemeink előtt s törekvéseink helyes irányát szabja meg.

Ezzel a komoly felemelő programmal össze hasonlítva a mi munkánkat, úgy találjuk, hogy a mi munkánk még inkább csak mulatságok rendezésében merül ki, mert ifjuságunk még inkább csak mulatni szeret s nem érdeklődik a komoly munka iránt.

Első és legközebbi feladatunk azért itt az, hogy tisztítsuk meg ifjuságunk mulatságát s neveljük rá ifjuságunkat a párisi alap komoly munkájára.

Hiszen egy kor romlottságát mulatságainál kezdi és ott is végzi. Ez a kor lelkének legőszintébb tükre, a mai kor mulatságaiban sajnos benne a háboru szétzilált lelkületének minden undoksága, teljes elfajulása. Csak a napokban volt alkalmam megismerni egy falunkbeli lakodalom alkalmával a mai divatos táncoknak egyikét. Azt gondoltam, hogy földnek meg kell nyilnia alattunk Sejteni sem mertem volna sohasem, hogy lehetséges akkora elfajulás is. Megállapíthatom, hogy a mai táncokultura maga a pokol.

Ebben a miazmás levegőben vezessük a szentek egyességét féltő szeretettel karolt drága kincseinket, az ifjúságot,

Ma, amikor kommunista tömegek ünnepélyére égetik el a vörös zászlót, hogy végre elforduljanak a háboru kommunista örületétől, mi még most is maradhatunk téttlenek továbbra is? Nem!

A legkevesebb, a mit okvetlenül és azonnal meg kell tennünk, tiltakozó szavunk felemelése.

Indítványozom azért a Nt. és Mélt. egyh. megyei közgyűlésnek, mondja ki határozatilag:

1. Elitéli és kárhóztatja közgyűléssünk a mai divatos táncokultura erkölcstelen és a 7. §-ba ütköző elfajulását, továbbá kárhóztatja és elitéli a reggelig való részegeszkedést s a lelki pásztor és presbyterek figyelmét felhívja az ilyen irányban való szeretetteljes örködésre.

2. Óhajtandónak véli egyházmegyei közgyűlésünk a belmisiö jelentő iven rendszerének évenkénti állandósítását.

Jelentésem tudomásul vételét s az indítványok elfogadását kérve vagyok

Érábrány, 1933. III-31.

a nt. és mélt. e. m-i közgyűlés alázatos szolgája

DEBRECENI LÁSZLÓ

r. l. belm. előadó.

Tárgyalása és elfogadása után kerületi közgyűlésre felterjesztetett.

46 szám. Érábrány ajándékozásról szóló jegyzőkönyve.

Az érábrányi ref. egyház presbiteriuma jelenti, hogy özv. Kádár Sándorné, érábrányi lakos 33000 leit adott forrón szeretett egyházának harangra és azt kérte, hogy azt 1918 aug. 19-én elhalt férje és hősi halált halt fia emlékére „Sándor“ harangnak nevezzeék.

Egyházmegyei közgyűlésünk e szép, nemes, kegyes sziv-re valló adományt meghatódva veszi tudomásul. Hála elismerését adományozóval jegyzőkönyvi kivonatban tudatja s mint nagyobb összegű adományt, a kerületre is felterjeszti

47 szám. Hitelesítés.

Esperes köszönetet mondva, áldáskivánó szavaival bezárja a közgyűlést. A jegyzőkönyv hitelesítésére Takács Zsigmond gálospetrii és Molnár József értarcsai lelkészeket kéri fel.

Szibből jövő, buzgó énekléssel a gyűlés véget ér.

K. M. F.

TAKÁCS ZSIGMOND
MOLNÁR JÓZSEF
hitelesítők.

Birósági ügyek.

1 bir. szám.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

Felvétetett Székelyhidon 1932 évi október hó 27 napján az e. m. fegyelmi bíróságnak mint időszakai bíróságnak ülésében.

J e l e n v o l t a k:

Végh József esperes és Papszász Lajos e. m. gondnok elnöklete alatt, Takács Zsigmond, Jakab József, Szabó Zoltán, egyházi Kozma Lajos világi tanácsbírák, Dr Gulácsi Sándor e. m. h. ügyész, Farkas Lóránd e. m. jegyző mint jkv. vezető.

Tárgyalás alatt van Tóth Miklós és Tóth Béla szentimrei lakosok fegyelmi ügye,

Felek részéről megjelentek, Tóth Miklós és Tóth Béla szentimrei lakosok, mint panaszlottak. A vádhatóságot Dr Gulácsi Sándor e. m. helyettes ügyész képviseli,

Elnök a gyűlést megnyitván megállapítja, hogy a bíróság tagjainál érdekeltségi csel nincsen a bíróság illetékessége ellen kifogás nincsen.

A bíróság elnöke ezután elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását. Takács Zsigmond előadó az ügyet részletesen ismerteti.

Az ügy ismertetése után Dr Gulácsi Sándor h. ügyész a vádat előadja: Tóth Miklós és Tóth Béla tanítókat az E. T. V. T. cz. A 1 pontja alapján kapcsolatban a VI. t. cz. 235 § utolsó bekezdésével közérdekből vádolja, hogy f. évi június 3 án a szokásos évi canonica visitációval együtes iskolalátogatás alkalmával a lelkész iskolaszéki elnök engedélye nélkül eltávoztak s ezzel fegyelmi vétséget képező hiv. kötelesség szegést követtek el.

Az a védekezés, hogy nevezett tanítók távozásukat lelkésznek bejelentették s, hogy a távozás indokául kétségtelenül méltánylandó okokat hoztak fel, nem helytálló, mert a tény az, hogy a lelkész, iskolaszéki elnök, távozásra engedélyt nem adott

Az esett továbbá a tanítás ideje alatt történt, mert a felhívott miniszterrendelet szerint is f. é. június 12-ig tartott a tanítási idő s még ez sem zárja ki, hogy az egyház a maga iskoláit ezen idő alatt tehát május 31 után bármilyen szempontból megvizsgálhassa.

Tóth Béla eljárásáért saját személyében felelős, magát az igazgató törvényellenes rendelkezésével nem mentheti, mivel alárendeltsége az egyházi hatóságokkal szemben közvetlen

Sulyosító körülmény, hogy az e. m bíróság Tóth Miklóst előző évben már ily nemű cselekményért rosszalásra ítélte Enyhítő körülménynek veendő viszont az, hogy Tóth Miklós erre a napra a járás-bíróságtól peres ügyében idézést kapott.

Elnök ezután felhívja a panaszlottakat védelmük előadására melynek kapcsán kéri felmentésüket.

A bíróság zárt tanácskozmány után nyílt ülésben meghozza

i t é l e t é t.

Az érmellékt ref egyházmegye időszaki fegyelmi bíróság Tóth Miklós és Tóth Béla. hegyközszentimrei tanítók vétségét az E. T. V. t. cz. 34 §-a a 1, és a IV t. cz. 23-§ utolsó bekezdése alján beigazoltnak látja és így Tóth Bélát a 35 § a, pontja szerinti rosszalásra, Tóth Miklóst pedig fenti § b. pontja alapján fedésre itéli.

I n d o k o k:

Fenti § alkalmazásánál Tóth Bélánál figyelembe vette a bíróság, hogy nevezett Tóth Miklós igazgató tanító rendelkezésére szüntette be az iskolai tanítást június 1-én, de sulyosító körülménynek veszi azon cselekedetét, hogy a lelkész iskolaszéki elnök engedélye nélkül távozott a községből.

Tóth Miklósnál a fenti büntetés kiszabásánál enyhítő körülménynek vette a bíróság, hogy nevezett június 3-ára peres ügyében a járásbíró által megidézett, de viszont sulyosító körülmény, hogy dacára, hogy a lelkész úgy a tanítás beszüntetését, mint a községből való eltávozását ép a vizitálásra való tekintettel helytelenítette, még is megtartotta a vizsgát és a községből eltávozott. Továbbá azon tényt hogy nevezett tanító az előző iskolai évben is a tanítást a vizitáció megérkezése előtt bezárta, — mely cselekedetért a

biróság akkor rosszalásra ítélte — s ezen eljárása által beigazoltnak látszik, hogy az egyházi hatóság ellenőrzését akarta kikerülni.

Az ügyész ítéletet tudomásul veszi.

Panaszlottak az ítéletben megnyugodnak.

2 bir. szám.

J E G Y Z Ö K Ö N Y V

Felvétellett Székelyhidon az érmelléki ref. egyházmegye bíróságának, mint időszakai fegyelmi bíróságnak 1933 évi április hó 5-én megtartott ülésében.

J e l e n v o l t a k :

Végh József esperes, Pappszász Lajos e. m. gondnok elnöklete alatt, Szabó Zoltán egyházi, Bónis Elemér Kozma Lajos világi tanácsbírák, Farkas Lőránd e. m. jegyző, mint jkv. vezető.

Tárgyalás alatt van Orbán Lajosné szül. Petri Piroska tótii tanítónő panaszosnak 2 rendbeli panasza Kovács Lajos tótii lelkész, Fazekas Sándor gondnok, Fazekas Lajos egyháztag, névtelen harangozó ellen, viszont fent nevezett panaszlottaknak Orbán Lajosné panaszos elleni kölcsönös fegyelmi ügye.

Felek részéről megjelent: Orbán Lajosné szül. Petri Piroska, Kovács Lajos lelkész, Fazekas Sándor gondnok.

Elnök az ülést megnyitván megállapítja, hogy felek szabályszerűen megidézettek.

Elnök megállapítja, hogy a bíróság tagjai részéről érdekeltségi eset nem forog fent s a bíróság illetékessége ellen nincsen kifogás.

Elnök ezután felhívja előadót az ügy ismertetésére.

Kalmár István előadó, ki az elrendelt fegyelmi vizsgálatot lefolytatta az ügyet részletesen ismerteti.

Az ügy ismertetése után a bíróság zárt tanácskozmány után nyílt ülésbe hirdeti ki

I t é l e t t.

Az e. m. bíróság mint fegyelmi bíróság Orbánné Petri Piroska tanítónő, Kovács Lajos lelkész, Fazekas Sándor, Fazekas Lajos kölcsönös panaszlottakat a fegyelmi vétség terhe alól bizonyítékok hiányában felmenti.

Elnök ezután felhívja feleket, hogy az ítéletben megnyugodnak-e
Felek az ítéletben megnyugosznak.

3 bir. szám.

Az érmelléki ref. egyházmegyei bíróság mint időszakai fegyelmi bíróság Szilágyi István b. vajdai gondnok ügyében 1933 évi április 5-én megtartott ülésében alábbi

I t é l e t e t

hozta: (Bírák előbbiek:)

Az e. m. bíróság mint fegyelmi bíróság Szilágyi István b.- vajdai gondnokot felmenti az ellene hozott vád alól s tudomásul veszi, hogy a presbyterek beleegyezésével 2945 lei költséget, mely a néhai Kovács Gábor elleni fegyelmi ügy költsége, az egyházzal fizettesse ki-

4 bir. szám.

Az érmelléki ref. egyházmegyei bíróságának mint időszakai közigazgatási bíróság 1933 aug. 5-én tartott ülésében, a bályoki ref. lelkészi fizetés megállapítási ügyében alábbi

I t é l e t e t

hozta. (Bírák előbbiek.)

Az e. m. bíróság mint közigazgatási bíróság Kalmár István lelkész és a bályoki egyház község között a lelkészi fizetés kiszolgáltatása körében felmerült vitás ügy tekintetében megállapítja, hogy az a lelkészi díjlevél, mely az egyház kerületi közgyűlés által 773/913 sz. alatt megerősített teljes egészében érvényben van, az vita tárgyát nem képezheti és amelynek tételait a bályoki egyház lelkészének kiszolgáltatni köteles. És pedig

- 1, 180 kor. készpénz valorizálva 1933 évre ennek összege 4320 l.
- 2, 8520 liter kétszeres természetben v. megváltva á 2.50 21300 l.
- 3, 94 szekér fa " " á 1,60 5640 l.

Ezenkívül tartozik az egyház a lelkész használatában levő föld adóját fizetni. Az egyház kerület által megállapított stóla. melyet hívek fizetnek és az állam által kiutalt segély szintén a lelkész javadalmát képezik, s az egyház az 1933 évi költségvetésbe beállítani tartozik

Felek az ítéletben megnyugosznak.

5 bir. szám.

Az érmelléki ref. egyházmegyei bíróság mint időszakai bíróság Székelyhidon 1933 április hó 5-ikén tartott ülésében, Adorján Mihály tóti tanító s Kovács Lajos tóti lelkésznek egymás elleni kölcsönös fegyelmi ügyében következőleg

I t é l t:

Egyházmegyei bíróság mint időszakai fegyelmi bíróság Adorján Mihály tóti tanítót, és Kovács Lajos tóti lelkészt kölcsönös panaszaiakkal a fegyelmi vétség terhe alól bizonyítékok hiányában felmenti.

A felek az ítéletben megnyugodtak.

6 bir. szám.

Az érmelléki ref. egyházmegyei bírósága mint időszakai közigazgatási bíróság 1933 évi április hó 5-én megtartott ülésében Szombati István bogyoszlói állami tanító közig. bírósági ügyében következőleg

i t é l t.

Bírák előbbiek.

Az e. m. bíróság mint közigazgatási bíróság az érbogyszlói ref. egyház által Szombaty István állami tanítóra az állami iskolai földek után kivetett egyházi adót törölni rendeli és utasítja az érbogyszlói ref. egyház tanácsot, hogy panaszlóra az 1932 évben 280 leit és 40 liter rozstot, az 1931 évre pedig 320 leit és 40 liter rozstot vessen ki.

7 bir. szám.

J e g y z ő k ö n y v:

Felvétetett Székelyhidon az érmelléki ref. egyházmegyei bíróságának mint időszakai közigazgatási bíróságnak 1933 évi április hó 5-én megtartott ülésében.

J e l e n v o l t a k:

Végh József esperes, Pappszász Lajos e. m. gondnok elnöklété alatt Szabó Zoltán egyházi, Bónis Elemér, Kozma Lajos vi-

lági tanácsbírák, Farkas Lóránd e. m. jegyző mint jkv. vezető.
Tárgyalás alatt van Tóth Miklós, Tóth Béla szentimrei tanítók fellebbezése a szentimrei egyház presbiteriumának 1933 febr. 4-én tartott gyűlésének határozata ellen.

Felek részéről megjelent: Tóth Béla és Miklós tanítók, panaszlott egyház képviselőjében pedig Ludmán Lajos lelkész, Papp Sándor, Alapi Imre és Nagy Mihály presbyterek.

Az e. m. ügyész távollétében véleményét betérjesztette.

Elnök az ülést megnyitván megállapítja, hogy felek szabályszerűen megidéztek.

Elnök ezután megállapítja, hogy a bíróság tagjai részéről érdekelt-ségi eset és a bíróság illetékessége ellen illetékességi kifogás nincs.

Elnök ezután felhívja előadót az ügy ismertetésére. Szabó Zoltán előadó (Takács Zsigmond távollétében) az ügyet részletesen ismerteti.

Az ügy ismertetése után elnök felhívására panaszos Tóth Béla tanító az 1933 febr. 4-én kelt presbyteri határozat szövegét felolvasását kéri, majd panaszlott egyház képviselőjében Ludmán Lajos lelkész mondja el észrevételeit. —

A bíróság ezután zárt tanácskozmány után nyílt ülésben mondja ki

I t é l e t,

Az e. m. bíróság mint időszakos közigazgatási bíróság a szentimrei egyháznak a tanítói díjlevelek értékelésére vonatkozó 1933 febr. 4-én II. szám alatt hozott határozatát, amennyiben mind a két tanítói fizetés értéke megüti azt az értéket, amelyet az egyházkerület 1932 május 25-26 napján tartott ülésében 21. szám alatti határozatában megállapított, nevezett tanítók fellebbezését elutasítja. Kötelezi azonban az e. m. bíróság az egyházat, mint iskola fenntartót, hogy a javadalmi jegyzőkönyvben megállapított értéken felül nevezett tanítóknak korpótlékot, ha ez szolgálati évök arányában őket megilleti, köteles részökre kiszolgáltatni, amennyiben az új javadalmi értékelés már az 1932 költségvetési évre jogerős.

I n d o k o k:

Figyelembe veendő volt a határozat meghozatalánál

az egyház teherbíró képessége, a változott nehéz gazdasági helyzet, figyelembe veendő továbbá az egyháznak, mint iskola fenntartónak ama joga, hogy mint szerződött félnek jogában áll a díjlevélnek biztosított javadalmokon felül szabottjavadalmakat lejjebb szállítani, vagy megszüntetni. annyival is inkább, mivel a beígért személyjárandóságot az egyh. tanács amikor megígérte, ezt csak egy jobb jövő reményében tette és nem vette figyelembe az egyház adó fizető tagjait, — a kikre a teher hárul — hajlandók lesznek-e a terhet mint állandó terhet évenként viselni, határozatuk érvényességéhez nem kérték ki a felsőbb egyházi hatóság jóváhagyását sem,

A bíróság elnöke ezután felhívja a feleket, hogy az ítéletben megnyugodnak-e? Tóth Béla és Tóth Miklós panaszos tanítók felebbezésüket bejelentik.

8 bir. szám.

J e g y z ő k ö n y v.

Felvétetett Székelyhidon 1933 június hó 28-án az érmelléki ref. e. m. bíróságnak mint időszakos fegyelmi bíróságnak ülésében. Jelen voltak: Végh József esperes, ülésvezető és Papszász Lajos gondnok elnökléte alatt, Takács Zsigmond, Bónis Elemér, Szabó Zoltán tanácsbírák, utóbbi ugyis mint előadó, Dr Gulácsy Sándor ügyész és Szabó Lajos tanító jegyzőkönyvvezető.

A felek részéről: Fazekas Sándor tótii gondnok, Orbán Lajosné tanítónő panaszosak és panaszlottak, továbbá Kovács Lajos lelkes a tótii ref. egyház képviselőjében.—

Tárgyalás alatt van Fazekas Sándor tótii gondnoknak, Orbán Lajosné tanítónő elleni és viszont Orbán Lajosnének Fazekas Sándor elleni panassza mint fegyelmi ügy.

Elnök megállapítja, hogy a bíróság tagjai kellő számban jelen vannak és a bíróság ellen érdekeltégi eset nem forog fenn és illetékessége ellen kifogás nem emeltetett s a panaszosok szabályszerűen megidézettek. —

Elnök elrendeli az ügy érdemleges tárgyalását.

Orbán Lajosné Petri Piroska a panaszos levelében kért perújítási kérelmétől elélt.— Ügyész indítványára bíróság a Sütő Éva elleni ügyet a birói ügy anyagából kikapcsolja. Előadó indítványára szükségesnek tartja, hogy a már kihallgatott Szilágyi Piroska tanut újból kihalgassa, aki előadó táviratára jelent meg a tárgyaláson. —

Előadó részletesen ismerteti ügy állását, amely ismertetés után Szilágyi Piroskát a bíróság kihallgatja.— Szilágyi Piroska az általános kérdések feltevése után, megismétli mindazokat amelyeket a vizsgáló-biztos előtt már vallott és a feltett kérdésekre valja azt „Nem hallottam, hogy a kurátor azt mondta volna kifelé, mert itt én parancsolok. Sem azt nem láttam, hogy kurátor egy ujjal is hozzá nyult volna tanítónőhöz, mert ha ez megtörtént volna, hallanom és látnom kellett volna, mert figyeltem mi történt.— Ezt nem láttam, hogy Sütő Éva a tanítónőt meglökte volna. Tanu vallomására esküt tesz. —

Ügyész Fazekas Sándor elleni vádat elejti. Orbánné ellen a vádat fenntartja. Orbán Lajosné kijelenti, hogy Fazekas Sándor elleni vádját fenntartja. Sütő Éva elleni panaszát esetleg más uton indítja meg.

Ezután a bíróság visszavonul és zárt tanácskozás után nyílt ülésben bejelenti a bíróság szótöbbséggel hozott következő ítéletét

I t é l e t:

Egyh. m. bíróság mint fegyelmi bíróság Fazekas Sándor egyházi gondnokot, az ellene emelt vád alól felmenti, Orbán Lajosné tanítónőt azonban vétkesnek mondja ki, az E. T. V. t c. 35§-nak c. pontja szerint 2000 lei az e. m. közigazgatási pénztár részére 30 nap alatti befizetendő pénzbírságra ítéli s egyben kötelezi a bíró-eljárással felmerült 1250 leinyi költségek megfizetésére.

I n d o k o k:

Felkellett menteni Fazekas Sándor gondnokot, mert az ellene emelt vádak nem nyertek beigazolást. Orbán Lajosné azonban megkellett büntetni, mert a tanuk által igazolt azon tetteivel, hogy a gondnokot arcul ütötte, a széket a fejéhez akarta vágni s az ajtónál levő seprüt felé hajtotta, virágcserepet vágott hozzá, szemtelennek

nek nevezte s megfenyegette a viselt egyházi hivatali állás méltóságát sértette meg s az egyh tekintélyt lealacsonyította, ezért őt büntetni s a költségekben marasztalni kellett. A büntetés kiszabásnál enyhítő körülménynek vette a bíróság, hogy tettét beismerte s nagyon sajnálja és szégyelli azt s büntetve nem volt.

Elnök felhívására panaszosok és ügyész kijelentik, hogy az ítéletben megnyugosznak.

Melléklet.

A keresztyén
ifjusági munka programja és módsze-
re a falu kálvinista ifjusága között.

IRTA:

SAJA SÁNDOR

ALBISI REF. LELKÉSZ

Kinyomatását egyh. m. közgyűlésünk 1933. 9 sz. hatá-
rozatával rendelte el.

Egy lépett-testű ország számkivetett fiai gyűltünk itt össze. Tanácskozni. A sötét éjszakában egy bomlott világ pestis-bűzű tivornyájában, mikor recsegnék fölöttünk a gerendák s alattunk a dübörgő iramban rohanó idő megrázza a fundamentomot.— Fényességet, Bizonyosságot, Életet akarunk meríteni abból a szentöblü kővederből, amelyben a puha, erőtlen, csak formaságokat jelentő mosdóvíz a titokzatos Isten földönjáró Krisztus-lelkének mindenható kényszerítésére az Életnek szent-tüzü, mámorító, életadó italává változott. Ez a bor az Evangélium. Mámor ez, Szent tűz és Élet. Oh Krisztus, Istennek Evangéliumhozó, szent Fia, varázslatos, csoda-bontó kezeiddel öntsd tele életünk üres cserépedényét e szent itallal, hadd mámorosodjék meg fásult lelkünk. Mert hiszen rendelésed szerint PÁSZTOROK vagyunk, akikre a világ letarolt, kopár sivatagján nyáját biztál éhező, szomjuzó, epekedő nyáját.- rendelésed szerint ÓRALLOK vagyunk, akiknek szent kötelességünk: megőrizni azt az álmvilágot, a léleknek azt a szentek-szenti csöndjét, melyet rólunk az Isten álmódott, amely fölött mégis a nagy-pénteki orkánban meghasadt a kárpit s amely álmvilágot maga alá temetett egy összeomlott, bűnös világ. - rendelésed szerint EPITŐK vagyunk, kiknek elpecsételt hivatásunk: új világot építeni a rombadőlt helyett, új életet, feltámadást predikálni a sírhalmok felett.

És a kételkedők, a kicsinyhitűek így kérdeznek sorban:

Van még oázis a kopár sivatagban, van még édesfűvű legelő, melyre a kiéhezett, hálnivágyó népmilliók szederjes ajkak éhes? - vagy van még forrás, melynek vize ne lenne fertőzött, büzhödt s amelyre szomjas lenne a mindentől elcsömmölt emberi torok?

Igen, van. A tiszta élet, az evangélium, a Krisztus.

De vajjon, él-e még a romok alatt az eltemetett álmvilág? Érdemes e virasztani és didergő ajakkal, éhesen, rongyosan, reménytelenül poszton állani?

Oh igen, érdemes. Mert a lélek az örök Tisztaság. A lelket meg nem olthatja semmi, a lélek mindig tiszta vágyik lenni.

De vajjon, e romok, ez összedőlt világ nem-e az apokalyptikus véget, az utolsó összeomlást, a nagy, végső ítéletet jelentik? Lehetséges még ujjáépülés?

E kérdésre Rabindra Nath Tagore, egy pogány bölcs így felel „Minden gyermek azzal az üzenettel érkezik, hogy Isten még nem csüggedt el az ember miatt“ Nekünk pedig az Isten dicsőséges országa elpecsételt építőinek így kell felelnünk: Nem hogy lehet, de kell, kell és kell új világnak épülnie. Istennek országa nem gyermeketeg, naiv álm, hanem szent valóság, az emberi életnek egyetlen lehetősége s nekünk, az elhívott építőknek egy pillanatra sem szabad tétováznunk, hanem a megteremtett anyagból. - még ha atomjaira bomlott is a nagy pusztulásban, - az atomok legparányát is össze kell szednünk és építenünk. Építenünk úgy,

ahogy a nagy Tervező eleve elgondolta. Nem szabad hát vissza-riadni a köteleességteljesítés küzdelmes vállalatától, mert hiszen Istennek irgalma épen abban nyilvánul az ő választottainak segedelmére, hogy minden lehetőséget megad az odabizott munka elvégzésére. Megadatott a hivatás szent érzése, vagy legalább is azt hiszem, hogy hivatásérzet nélkül senkinek sem volna lelkiismerete helyet foglalni itt, a magyar, kálvinista papok tanácsos soraiban, - az erő is megadatott: Istennek Szentlelke, - és szent vigaszunk, - hogy az anyag is megadatott az építéshez, mert - ha mindenünk elveszett is - de megmaradt jövőnk reménysége, a magyar, kálvinista ifjuság, akiknek élete bizonytalannal gazdag, gyümölcsöző kalászbába fog szökkenni az eltemetett világ romjai alul.

Óh áldott, ígéretes, magyar, kálvinista ifjuság, mi, a sötét éjszaka őrállói bennetek sejtjük egy szebb jövő hajnalpirkadását, bennetek kívánjuk munkálni a nagy újjáépítést, veletek akarjuk kivívni az Élet nagy diadalát.

A magyar, kálvinista, falusi ifjuság között végzendő munkáról, annak programjáról és módszeréről kell most beszélnem. Mielőtt azonban ezt tenném, egy alapvető fontosságú kérdést kell röviden letárgyalnunk, és pedig meg kell értenünk a falusi, paraszti népet, mert csak akkor foghatunk hozzá fiait és leányait között az evangélizáló munkához.

Legtöbb pásztor véleménye ez: A falusi paraszt konservatív, elmaradott, fősvény, önző, bizalmatlan érzéketlen minden eszmei iránt és roszakaratu és ezen jellemvonásain még a legnemesebb és legönzötlenebb pásztori szándék is megtörik.

Mindez igaz, de... Lépünk csak közelebb életéhez, próbáljuk csak felkutatni, mi az igaz oka, mi a magyarázata annak, hogy olyan a magyar paraszt, amilyen. Egyszerű a magyarázat. A csizma és nadrág kibékíthetetlen harcában, védekezik a legyőzött paraszt. Védekezik azzal, hogy nem akar letérni a nagyapák által kitaposott ösvényről, s minden újszerűséget a kizsákmányolás újabb raffinéájának tekint. - ezért konzervatív és bizalmatlan. Aztán, - gondoljuk el, - hogy földje, existenciájának egyetlen feltétele kicsiny szabad szemmel nagyon jól beláthatja, de a munka, a köny, a vér, a verejték, amivel kicsikarja belőle a mindennapi fekete kenyeret, az neki végtelen, mert a sirig tartó, - ha kihull az eke, meg a kapa a kérges tenyérből, nyulhat a koldusbot után. Hogy ne féltene hát a garast, magának, családjának, gyermekének, hajlékának egyetlen biztonságát? Hogy ne volna fősvény? Nem kell a magyar parasztot reál-filozófiára tanítani, ő már régen tudja azt, amit a történelmi materializmus a tudományos bölcseket legmodernebb szenzációja gyanánt csak most fedezett fel és hirdet: hogy az egész emberi élet nem más, mint gazdasági erőbírás függvénye. Természetes hát, ha naturális, legtermészetesebb élet-ösztöne - ilyen élettapasztalatok mellett azt diktálja neki: féltsd a garast, mert pénz a jólét, a tekintély, a tisztesség, a haladás; pénz az egész élet,

És vajjon csoda e, ha érzéketlen minden eszmei dolgok iránt? Ezek a szép eszmények: hazaszeretet, igazság, világbéke, önfeláldozás, szabadság, testvériség, egyenlőség, sőt maguk a keresztyén élet szent gondolatai is csak aljas eszközök voltak a bűnös vezetők kezében arra, hogy kicsikarjanak a paraszttól pénzt, vért és életet, hogy kitépják a gyermeket az anya, a hitvest a mátká, az apát a gyermek ölelő karjai közül, hogy a bennük a csirázó szentséget, az Életet ott rothasszák szét az emberi bűnök ágyutüzzel fűtött, borzalmas infernójában. És mindez minden értelem nélkül? Dehogy, - legyünk nagyon igazak és őszinték. - a nagyok és nagyvétkűek kicsinyes érdekei és nagybűnei miatt. S mindezekért a kifosztott parasztnak mi a jutalma? A mai, gyönyörű élet. Ilyen eszközeszményekért kívánjuk, hogy lelkesedjék a magyar paraszt, amelynek bombasztikus frázisaival kijátszották és koldussá tették életüket? És ő ezt tudja.

Ime, itt a második alapvető igazság. Ha így elfogulatlanul megértettük a magyar parasztot és pásztorok akarunk lenni a nyáj élen, prédikációinkban bátran hirdessük és életünk minden mozzanatával bizonyítsuk is be, hogy nem vagyunk báránybőrbe bujt farkasok, nem vagyunk uszalyhordozói azoknak, akik érdekeik ily aljas eszközeivé tették a legszentebb eszményeket, hanem Istentől küldött próféták vagyunk, akik az egész bűnös világ látszat igaza ellenére is az igaz Evangéliumot hirdetjük és tiszta, boldog emberi életet akarunk építeni a romok felett. Mert a megcsufolt, a bizalmatlanná tett paraszt, csak így meri reánk bízni szemé féltett kincsét, a gyermekét. Mert megsugom az igazságot azoknak, akik a papi tekintély alászállásán siránkoznak, hogy abban a csuf játékban, amiben elveszettnek látszik minden, ami szent, a kálvinista papság is eléggé kompromittálta magát és - sajnos - nemcsak magát, hanem azokat a szent eszményeket is, amelyeknek igehirdetése és élete is csak hamis midrássa volt. Ezért van szükségünk arra, hogy visszahódítsuk a paraszt bizalmát.

Talán tulságosan forradalminak és a parasztnép tulzott apotheozísának tűnt föl előljáró beszédem. Lehet. De ezt akartam. Mert legyünk tisztában egy nagyon fontos dologgal, és pedig azal, hogy a magyar, kálvinista népnek több, mint 80₀/₀-a falusi paraszt, tehát fajtánk és vallásunk zöme s ha ez kivágattatik, a fejsze vallásunk és nemzetünk fájának gyökerére vettetett. Itt az ideje, választanunk kell: vagy fanyar szájbígyesztéssel és lesajnáló kézlegyintéssel intézzük el a falusi, kálvinista parasztot, - ez a legkényelmesebb, - de akkor tegyük le vállunkról és akasszuk szegre a palástot, vagy pedig - ami nehezebb és áldozatosabb - szeretettel értsük meg fájdalmait és problémáit s önfeláldozással álljunk élükre s profétikus lélekkel fogjunk hozzá velök egy boldogabb jövő, egy szebb élet, Isten országa kiépítéséhez.

Ezek után térek át értekezésem tulajdonképeni tárgyára, hogy

t. i. programját és módszerét adjam a falusi, mondjuk paraszti ifjuság között végzendő építő munkának.

A programot egy tömör mondatban foglalhatom össze: *megszervezni a falusi, kálvinista ifjúságot abból a célból, hogy testüket tisztává és erőssé, lelküket szentté és Isten akaratát cselekvővé nevelni, e kettőt tökéletes harmóniába tartva, odaállíthassuk életüket a legszentebb életeszmény, a Krisztus szolgálatába.* Tehát a program kettős. Első a testi nevelés, melynek programja a tiszta és erős test, második a lelki nevelés, melynek programja a szentség és Isten akaratának abszolút szolgálata, mindenkiben való cselekvése.

Ami újnak és modernnek tűnik e programban, az a test nevelésének hangsúlyozása. Tulajdonképpen nem új gondolat a testi nevelés eminenciája, hiszen már a rómaiaknál közmondás és nevelési eszmény volt: „mens sana in corpore sano,” - mindössze a keresztyén pásztoráció hanyagolta el eddig s csak a modern biológia bizonyította be tudományosan is, hogy a test betegsége, gyöngesége az idegrendszerben kóros reflexeket von maga után s a lélek, szellem életében is mint lelki depresszió, enerváció jelenik meg. Tehát - ha mindenrendelkezésünkre álló eszközt ki akarunk használni egy új világ kiépítésére vonatkozóan - az ifjuság lelki építésén kívül nem szabad elfeledkeznünk annak testi neveléséről sem.

Ezek után felsorolom azokat a módszerei elveket, amelyek mellett az ifjuság pásztorációját végezhetjük.

Első a táborgyűjtés, a toborozás.

Nagyon szerencsétlennék és halvaszületettnek tartom az olyan toborzást, mely azzal kezdődik, hogy imperatív hangon kihirdetem a szószékből, hogy Keresztyén Ifjúsági Egyesületet akarok alakítani valamely egyházi hatóság ilyen és ilyen számú rendelete alapján, ezért felkérem a confirmált ifjakat, hogy ennyi és ennyi lei tagsági díj lefizetése ellenében a hivatalos órák alatt jelenkezzenek a lelkészi hivatalban azok, akik tagjai akarnak lenni, az egyesületnek. Tagsági díj . . . hivatalos keretek . . . már ez elég arra, hogy csirájában megölje munkámat. Mennyivel másabb az - ha komolyan kezdeni akarok - közel férközöm az ifjuság lelkéhez, minden alkalmat, már a vasárnapi iskolát, majd egy vallásos estélyre, vagy műkedvelő előadásra való előkészületi alkalmat, vagy egy ifjúsági istentiszteletsorozat felhasználók arra, hogy az ifjú szívet valamilyen szállal magamhoz kössem s ezt a szállat később-később mind erősebbé tegyem s minden alkalmat kihasználók arra, hogy vágyatébressék a szívében egy alakítandó egyesület után. Tapintatos és hosszú időn át végzett előkészítéssel odáig juthatunk, hogy nem mi erőszakoljuk az egyesület megalakítását, hanem maga az ifjuság érzi öntudatosan a tömörülés és szervezkedés szükségességét. Az ilyen toborzás lehet szerencsés és eredményezhet tartós egyesületi életet. A magam részéről tagsági

dijról szót sem említenék, hanem lassacskán belőlük érelném ki a gondolatot, hogy petróleumra, fára, könyvekre, jótékonyagra önként hozzák meg a maguk kis áldozatát. Ha így, kényszerítő hang és tagsági díj emlegetése nélkül sikerült összehozni egy kisebb társaságot (egyáltalában nem baj, ha nincsenek eleinte sokan, mert jobb, ha növekedik, mintha apad a létszám), hozzáfogunk a tervszerű munkához.

Én legszivesebben négy csoportba tagolom a végzendő munkát.

1. A pihenésre és szórakozásra szánt vasárnap délutánjukat legjobb lefoglalni azzal, hogy fiukat, leányokat együtt összegyűjtve, a pásztor adjon nekik közvetlen és minden tettetés és álszenteskedés nélkül vidám, fiataloknak való szórakozást. Kirándulás, ének, zene, rádió, társasjáték, mind lehetnek célhoz vezető eszközök arra, hogy rossz alkalmaktól elvonjuk az ifjúságot hogy az érésnek indult két külön nem a becstelenség minden salakos gondolata nélkül együtt töltve az időt nemes és közvetlen szórakozásban összeszokjon. Ugy a szabadtéri, mint a szobajátékok a test ügyességét, elevevességét, a szellem frissességét célozzák. A vasárnap délutáni összejövetelek mindig azzal végződjenek gondolatukban: érdemes volt eljönni, máskor is itt leszek. És ezt az érzést használjuk ki és ne felejtsük el mindig tapintatosan kihangsúlyozni, hogy milyen jó együtt lenni, testvérnek, fiatalnak erősnek lenni.

Mielőtt hallanám az ellenvetést, hogy „mire való komoly papnak éretlen fiatalokkal játszani?” - legyen szabad megkockáztatnom egy kérdés és egy feleletet: Mi az oka annak, hogy kimenetelemkor az erkölcsösnek ismert Albison négy zabigyerket kereszteltem és 5 megesett leányt eskettem meg egymásután? Mi az oka annak, hogy az ifjúság szórakozása züllött és nemtelen? Az, hogy mi, pásztorok nem neveljük őket nemes szórakozásra. Mert az ifjúság az életakarás szent öröme és cselekvése. Attól a pillanattól kezdve, hogy megmozdul ágyékában az életcsira, előnti egész valóját az az érzés, hogy birtokosa és hordozója a nagy életnemző energiának, élni kíván és az életet a maga szépségében és teljességében akarja kiélni. Vagy ront, zuz, iszik, bicskázódik és vad, bűnös gyönyörökben zsibbasztja plétoriáját, ha nem vigyázol rá. - de ha megfogod a kezét, vagy pedig utat mutatsz neki, hősé lesz, egyedül szembeszál egy egész világgal vállal marttyromságot, gályarabságot mindenért, ami szent és nagy-szerű életet jelent.

2. Második csoportja az ifjúsági munka programjának a minden hét valamely hétköznapijának a legalkalmasabb órájában, külön fiu és külön leány csoportban tartandó bibliaóra. E munka feltétlenül és abszolút lelki munka és azért kívánatos külön csoportban végezni, hogy a naiv, egyszerű fiatalság szexuális ösztönnyilvánulásai, melyek a zsenge, ébredező korban nagyon is spon-

tának és intenzívek, — ne lehessenek zavaró hatással.

A bibliaóráknak igen sok veszedelme van. Ilyenek: A biblia-magyarázatok vagy transcendens magasságokban lebegnek s hozzáférhetetlenek az egyszerű észjárásu falusi ifjuság számára, vagy beteges, pietesztikus színezetű érzelmi ömlengések s bizonyos nyálazó undorral töltik el az életvidám ifjuságot, vagy pedig az álszenteskedés farizeus-iskolája válik belőle, amittől iszonyodik az egyenes, magyar lélek.

A bibliaórának a magyar, kálvinista ifjuság testvéri összejövetelének kell lennie, hová Istenben bizó lélek vágya hozza össze egy árva, széttépett nemzet gyermekeit azért, hogy Isten a testvérszivek közösségének szólhassa parancsolatát és az igaz élet törvényeit.

Ének és rövid, segítséget-kérő ima nyissa meg a bibliaórát. Aztán a céltudatosan beállított bibliai anyag felolvasása. Ezután következzen a magyarázat egyszerű, nagyon őszinte és komoly szavakban. A magyarázatban nyíltan, őszintén fel kell tárni az ifjuság bűneit apró vétkeiket is. Fel kell mutatni azt, hogy minden lélek élete fölött egy és ugyanazon törvény, a Krisztus uralkodik. E törvény ellen vétetni büntetlenül nem lehet, nincs kibuvó, mert minden vétkeknek, minden apró, gonosz cselekedetnek meg van a maga szomorú következménye, ami abban áll, hogy minden vétkünkkel mi leszünk rosszabbaká, lélekben aljasabbakká s ezek miatt romlik meg és lesz nyomorulttá életünk és világunk. Ha tisztán, szeplőtlenül, boldogan akarunk élni, igyekezzünk a törvény szerint, a Krisztus példájára élni. Az ő élete pedig ezeket az életszabályokat és törvényeket tartalmazza; s ezeknek élése adja a mi életünk zavartalan boldogságát is: szeretet, jóság, megbocsátás, irgalom, tisztaság, engedelmeség, Isten akaratának cselekvése . . . s. t. b. Ez anyagot lehetőleg az Evangéliumból fejtsük ki egyenként - ahol csak tehetjük - ne furakodjunk példákkal, történetekkel számukra szabotossá és élhetővé tenni e nagy életigazságokat. Minden bibliaórán át kell érezni minden jelenlevőnek, hogy hozzá, épen őhozá beszél az Isten, aki az élet igazságaival, épen őt akarja boldogítani. A biblia-magyarázat végződhet egyéni bizonyoságtétellel, vagy baráti beszélgetéssel, de nem szabad értelmetlen és értéktelen dogmatikai vitává fajulnia. Mert hiszen a bibliaiköri munka célja nem az, hogy farizeusokat és írástudókat neveljen az ifjuságból, hanem, hogy egyrészt a fiatal lelkeket az igaz élet törvényeivel megismertesse, másrészt, hogy az ifjuságon keresztül a magyar kálvinista hajlékok mestergerendáiról lekerüljön az igaz és boldog életnek elfelejtett, szüette, poros könyve a Biblia és annak igazságai áthassák és ujjászüljék a lelkeket és az önmagukban meghasonlott életüket. Természetesen ilyen alkalmakkor lehet beszélni a legközvetlenebbül egyéni életkérdésekről, a lelkeket összekötő, testvéri kapcsolatokat kimélyíteni, erősebbé tenni és minden lelket, minden ifju szívet külön-külön

odafűzni a Jézus szívéhez Ilyenkor lehet és kell is szólni a krisztusi eszmék világmegváltó hatalmáról, a keresztyénség minden krizist megoldani képes, nagy hivatásról, arról, hogy nem a mi egyesületünk az egyetlen a világon, hanem mindenütt alakultak már hasonló célzatu egyesületek az ifjuság kebelében, hogy a világ minden keresztyén fia és leánya nemzetiségi különbség nélkül tanuljon meg nem-csak imádkozni, de munkálkodni is a világ-békéjéért, a nyomorgó népmilliók boldogságáért, Isten országának eljöveteleért.

A bibliaórát ilyen értelmű ima, majd ének zárja be.

3. Harmadik csoportja az ifjusági munkának az a szeretetmunka, amit minden ifjusági egyesületnek végeznie kell. Ne erőltetett legyen ez, hanem szívbőljövő és természetes következménye, eredménye a bibliaóráknak. Falun kevés az alkalom arra, hogy beteglátogatást és szegénysegélyezést végezzen az ifjuság, de azért a hit gyümölcsét nem szabad az alkalom hiányában elfonyasztani. Hozzá kell szoktatni az irgalom gyakorlásához az ifju lelkeket, hogy egyéni áldozatuk, közös munkájuk anyagi produktumaival segítsenek egyházat, szegényt, rászorultat, még akkor is, ha nem egyházközségük területén vannak.

4. Negyedik csoportja az ifjusági munkának az a kulturmunka, ami oly fájdalmas hézagpótlást is jelent kisebbségi életünkben. Sajnos, vannak és pedig sokan vannak, különösen állami iskolába jártak között, magyar analfabéták és - sajnos - az erdélyi magyar ifjuság már nem ismeri nemzetünk történetét, vagy-ha ismeri is-jobb volna, ha UGY nem ismerné. Nem kell sajnálni a fáradságot, tanítani kell a magyar analfabétákat magyarul írni és olvasni; a hétnek egy másik hétköznapján egy külön órát kell szentelnünk a kulturális munkák végzésére. Ismertessük meg röviden és érthetően az emberi test szervezetét és működését, mutassunk rá, milyen fontos a testi egészség, nemesak az egyénre, de a fajra nézve is, adjunk ugy az individuális, mint a szociális highyeniából szabályokat, tárjuk fel ugy az epidemikus, mint a venerikus betegségek veszedelmét.

Ismertessük meg az emberhez méltó társasélet szabályait beszéljünk arról, hogy vannak az egyénnél nagyobbat jelentő közösségek: család, község, állam, egyház, milyenek ezek a maguk ideális formájukban, mi a hasznuk és rendeltetésük s milyen áldozatokat és munkát kívánnak tőlünk. Beszéljünk a magyar nemzetről is, vezessük be annak történelmét, ismertessük azt, de ne az elfogult chauvizmus szellemében, hanem a szigoru igazságot követő kritika szellemében tárjuk fel azt, hogy bűnei miatt kellett és kell annyit szenvedni e népnek s hogy e szenvedések s a megaláztatás szigoru igazságtétele és nevelő eszköze az Istennek arra, hogy e nép magába szálljon, hivatásának tudatára ébredjen és testvér a testvért szeretve, induljon el a nagyság útján. Vigyázzunk,

hogy ne az idegen fajok gyűlöletére, hanem az emberszeretet felemelő érzésén keresztül tanítsuk a magyar faj szeretetére. Sürgős volna ilyen értelemben nemzetünk történelmét megírni és kezébe adni ifjuságunknak.

A kulturális összejövetelek azok, amelyeknek hivatásuk: megnyitni az ifjuság előtt a művészeteknek csodaszép biradalmát. Hívjuk fel figyelmét a magyar népművészetre, ennek felkarolására és fejlesztésére, legyen az akár dal, mese, vagy képzőművészet, nyissuk meg előttük a nagy magyar alkotók káprázatos biradalmát s műveiken, alkotásaikon keresztül neveljük rá őket az olvasás művészetére, ami egyetlen út az önképzés, az önnevelés felé.

És ezzel zárom is értekezésemet. Lelkésztestvéreim bizonyára mást vártak értekezésemtől, azt t. i., hogy aprólékos részleteiben ismertessem az ifjusági munka falunk végzendő programját és módszerét. Nem adtam, de nem is adhattam aprólékos módszert kazuálikat, mert hiszen a pásztori munka az élet ezer variánsához és ezer alkalmához képest ezer és ezer szint kell, hogy öltson s az aprólékos, minden pillanatban előadódó problémák megoldásához nem értekezésre, hanem pásztori prudenciára és szerető szívre van szükség csupán. Én úgy a programot, mint a módszert csak elvekben adtam és a végső célt is kitűztem az ÖNNEVELÉSBEN,

Mert az ifjusági munkák minden csoportjának végső tendenciája: hogy a pásztor által nyújtott hitbeli és tudományos, vagy művészi igazságok útján az ÖNNEVELÉS szent munkájára szoktassuk és neveljük az ifjuságot. Hiszen az ifjakkól férfi lesz, a leány is idővel bölcső felé hajol s az a célunk és emberileg fizetetlen és fizethetetlen munkánknak az a jutalma, hogy az ilyen, önmagát nevelni tudó, magyar kálvinista népben fog győzni az igazság és diadalra jutni az Élet. Ilyen öntudatos, jellemében krisztusiasan tiszta, tudásában nagy és művelt, életében boldog és diadalmas magyar, kálvinista típus lebeg a szemeim előtt, mikor szegényen, kigunyoltan, halálra fáradtan, gonddal, aggodalommal terhelve csak félő suttogásban beszélve és tanítva is dolgozom és imádkozom: Atyám, jöjjön el a Te országod.

A közgyűlés tárgysorozatának betűrendes tartalomjegyzéke.

Jegyzőkönyvi szám.	CIM.	Lapszám.
2,	Alkotó tagok számbavétele, igazolások, megalakulás	6
36,	A II. törvénycikk tervezete feletti vélemény	— 35
37,	Az V. törvénycikk elbírálására kiküldött bizottság	35
45,	Belmissiói jelentés	— — — — 39
32,	Bihardiószeg kölcsöne	— — — — 34
43,	Bizottságok választása	— — — — 37
18,	Borbély Sándor csokalyi lelkész bekebelezése	— — — — 32
17,	Csokalyi és érdengelegi lelkészek cseréje	— — — — 31
12,	Egyházmegyei házipénztár számadása 1932-ről	— — — — 26
11,	„ lelkészi nyugdíj és gyámintézet számadása 1932 ről	— — — — 25
9,	Esperes időszaki jelentése	— — — — 16
1,	Esperes imádsága	— — — — 5
8,	Esperes jelentése az egyh. m. valláserkölcsi állapotáról	— — — — 9
46,	Érábrány ajándékozásról szóló jegyzőkönyve	— — — — 41
31,	Érköbölkut kölcsön hosszabítása	— — — — 33
34,	Érmihályfalva alapító levele	— — — — 34
33,	Érmihályfalvai egyháztanács tanácskozási sz. rendelete	— — — — 34
42,	Érsemjén alapító levelei	— — — — 37
41,	Érsemjén kölcsöne	— — — — 37
3,	Főgondnoknak részvénytnyilvánítás	— — — — 6
5,	Gondnoki megnyitó	— — — — 7
38,	Hegyközszentimre kölcsöne	— — — — 35
39,	„ „ 1933 évi költségelőirányzata	— — — — 36
21-29,	Helyettes tanítók választása	— — — — 33
47,	Hitelesítés	— — — — 41
16,	Kerületi határozatok	— — — — 30
9b,	Kovács Gábor biharvajdai lelkész emléke	— — — — 24
10,	Lelkészi értekezlet előterjesztése	— — — — 25
40,	Micske iskola eladási kérelme	— — — — 36
44,	Ottomány iskola építési ügye	— — — — 38

A nagykárolyi református egyházmegye

1.

1220 elősz. utószám.

Érk.: 1933 év szeptember 17. n.

30.